

DE GEZEGENDE BRAND

EEN VERMAAL
VOOR MEISJES.
door
J. BRESSEN.

NIJKERK + G. F. CALLEMBACH.

De gezegende brand

EEN VERHAAL VOOR MEISJES

DOOR

J. BRESSEN.

NIJKERK — G. F. CALLENBACH.

-1

I.

DES DOKTERS VRAAGSTUK.

„Van ochtend wordt de oude dokter begraven, Moeder, mag ik er naar gaan kijken?”

„Wel zeker, kind, ik ga mee; de oude man heeft al over mijn vader gegaan en was zoo goed voor iedereen; kind, ik zou me schamen als ik niet bij zijn begrafenis geweest was.”

Deze moeder en dochter waren niet de eenigen, die de teraardebestelling van Dr. P. bijwoonden. De geneesheer toch, al was hij enkele jaren rustend medicus geweest, had de algemeene achting genoten. Was hij niet vriendelijk of spraakzaam, hij was knap, goed voor zijn patiënten, vol aandacht voor elke klacht van groote of kleine zieken en . . . dit geeft menigen dokter een wit voetje bij de lui, . . . hij was niet duur. Deze laatste deugd viel den overledene niet zwaar; met hart en ziel dokter, zonder kinderen en niet onbemiddeld, was de praktijk een genot voor hem; tot hij voor een kleine twintig jaar zijn echtgenoot door den dood moest missen; en toen was

de praktijk en de studie zijn eenige liefde en uitspanning geworden.

Men vroeg zich vóór of ná de begrafenis niet af: hoe komen we aan een goeden dokter, of wien zullen we nu nemen; want ruim drie jaar geleden had dokter P. een jeugdigen medicus, dien hij al de jaren van zijn studiën had gadeslagen, bij zich laten komen, hem bij zijne patiënten ingeleid, hem nauwlettend bij de behandeling der armen nagegaan, en zich telkens weer gelukgewenscht met de gedane keus; tot nu, bijna een jaar geleden, de oude man alles aan den jeugdigen Dr. Victor Denkler overliet.

Vreemd hadden de bewoners van het schoon gelegen Apeldoorn het gevonden, dat „mijn assistent” (gelijk de dokter den heer Denkler altijd placht te noemen,) niet bij den dokter in huis was komen wonen, doch schuin tegenover hem in het logement twee kamers had genomen, maar nog vreemder vonden zij het, den dag na de begrafenis te vernemen, dat de notaris plechtig met den burgemeester en den secretaris naar den jongen dokter waren gegaan, om hem geluk te wenschen met de testamentaire beschikking van dokter P.; waarbij deze zijn huis, huisraad, bibliotheek, instrumenten in één woord, alles wat hij (uitgenomen aan papieren) bezat aan dokter Victor Denkler vermaakte.

De kerk, de armen en menige nuttige instelling kregen legaten, maar zijn onroerende en overige goederen waren voor zijn assistent.

En weldra bleek het den nieuwen eigenaar van het lieve „Mijn Genoegen”, dat de oude geneesheer

wijs gedaan had, toen hij „zijn assistent” niet bij zich had doen inwonen.

In zijne blijdschap over de hem zoo ongedacht toegevallen erfenis, had dokter Denkler er niet aan gedacht dat het mogelijk verstandig ware een andere huishoudster te nemen, en de bejaarde juffrouw Stemmering te laten vertrekken. Integendeel, hij meende, dat zij, (in eens dokters huishouding gewoon), veel voor had boven iemand, die niet wist, hoe afwisselend en ongeregeld de dagen van een geneesheer vaak verlopen.

Maar deze huishoudster was een ware Xantippe. Haar bazigheid en heftigheid waren een dagelijksche kwelling voor den jongen geleerde; en vóór hij zijn intrek in des dokters huis had genomen, had hij zich geen denkbeeld gevormd van de diepe menschenkennis nedergelegd in het woord van den wijzen Spreukenschrijver: „Eene gedurige druiping ten dage des slagregens en eene kijfachtige huisvrouw zijn even gelijk.” ¹⁾ — Het is waar, juffrouw Stemmering was zijn huisvrouw niet in den zin van echtgenoot, maar zij was wel de besturende vrouw in zijn huis, en die daarboven zich zelve als de meesteres, de beroofde eigenares, beschouwde, en zich voornam, het haar nieuwen meester zoo lastig mogelijk te maken.

„Wat behoefde de oude dokter dat jonge, springerige ventje zijn huis en inboedel te vermaken; hij had moeten begrijpen, dat ik, die bijna 19 jaar alles voor hem deed, er het meeste recht op had; mijnheer de notaris, u hadt het den dokter aan zijn verstand moeten

¹⁾ Spreuken XXVII : 15.

brengen;" aldus uitte de huishoudster haar spijt, toen de notaris haar volgens het testament, voor elk jaar bij den geneesheer doorgebracht een som van f 100 uitbetaalde.

„Wel juffrouw, de dokter deed zulks niet; wilt u nu een goeden raad van mij aannemen, maak het dokter Denkler zoo aangenaam als ge kunt; want een jonge man met een flinke praktijk en goede vooruitzichten behoeft zich door geen oude juffrouw, (die hij betaalt), de wet te laten stellen; — wilt ge soms bij mij om raad komen hoe uw buitenkansje het best te beleggen, ik ben gewoonlijk 's avonds na diner thuis en zal u met genoegen van dienst wezen uit achting voor den overledene.”

„Als ik raad noodig heb zal ik er wel om vragen mijnheer; heeft u nog iets te behandelen?”

„Niet met u, juffrouw Stemmering,” luidde het antwoord, terwijl de notaris en zijn getuige groetten en het huis verlieten.

„Juffrouw, juffrouw!” klonk de heldere, duidelijke stem van dokter Denkler op een morgen, terwijl hij in de kleine vestibule onder aan de trap stond, „juffrouw, maak als 't u belieft, dat het ontbijt precies 8 uur klaar is, 'k ben al om 5 uur uitgehaald en moet nu nog even naar een patient, maar ik zal om 8 uur thuis wezen om te ontbijten.”

„Zoo, zal je om 8 thuis wezen, wel 't is goed, maar hier wordt om 9 uur ontbeten en niet eer,

als je dat maar begrijpt; jonge menschen spelen den baas niet over oude dames."

De dokter haalde zijn schouders op en snelde het grintpad af, daar hij zich haasten wilde om het lijdende meisje, zijn laatste bezoek van gisteren avond, vroeg te gaan zien. Toch liep hij weldra een weinig bedaarder, de heerlijke Meimorgen was zoo schoon, en de natuur lachte hem zoo vriendelijk toe, zoodat de woorden: „Dat vrouwmensch is de plaag van mijn leven" waarmee hij de deur toetrok, en ze op het pad door den tuin herhaald had er bijvoegende „en ik wil om 8 uur ontbijten," niet nogmaals over zijn lippen kwamen.

Hij vond de zieke minder benauwd dan den vorigen avond, en na zijn voorschriften en aanwijzingen herhaald en zelf haar kussens terecht gelegd te hebben, keerde hij door het dorp naar zijn huis terug. Plotseeling vroeg hij zich af: zal het ontbijt klaar zijn? — 't Is toch al te dwaas mij de wet te laten stellen in mijn eigen huis; deze laatste vier woorden riepen een glimlach te voorschijn, en van verre de lief begroeide villa in het oog krijsende, en voelende dat zijn maag haar aanspraken deed gelden, versnelde hij zijn schreden.

„Kwart vóór achten" zei hij halffluid.

„Ja precies kwartier, Denkler, wat zijt ge vroeg uit geweest," herhaalde een lang, knap jongmensch.

„Wel, ik kan met meer verwondering hetzelfde van u zeggen, Groot."

„Ik ben blij dat ik u even zie; heden avond wou ik u bezoeken, om u te vragen lid van onze

wielrijdersclub te worden, ze is pas opgericht."

"Ik wil er over denken, al fiets ik lang niet altijd voor louter plezier; maar van avond ben ik er misschien niet, kom dus mee naar binnen, ontbijt bij mij, en we kunnen intusschen eens praten over je club. Het is juist 8 en dat is mijn klokje."

Groot stemde toe en zij gingen al pratende voort, toen bij het ontsluiten der voordeur, de dokter zich omkeerde: „Ik hoop ten minste, dat die oude huisplaag het ontbijt klaar heeft; ge waart zeker op weg naar het station, naar welk?"

"Naar de lokaal; ik moet met den trein van 9.10 plaatstijd weg. Ik wou, om een lief ding, dat ik niet hoefde; denk toch eens zulk een heerlijken dag door te moeten brengen opgesloten op een kantoor."

"Als ze het ontbijt nu eens niet klaar had, wat dan? Ik zeg: om 8 uur wil ik ontbijten;" en zij zegt: „Hier in huis wordt om 9 uur ontbeten."

Een oogenblik zag de jonge Groot den dokter verwonderd aan, toen barstte hij in lachen uit: „Wat meent ge? Dat zou een klucht zijn! Kom, stap toch naar binnen en ga zien of het ontbijt klaar staat; niet om mij, een boterham is voor mij voldoende, anders neem ik „één gesmeerd"! aan 't station te Deventer; maar gij hebt mogelijk al een aardig werkuurtje achter den rug, en moet dus een stevig ontbijt hebben; doch in ieder geval, ik liet me niet regeeren."

"Dat ben ik ook niet van plan," was des dokters antwoord en met enkele stappen was hij in de aardige eetkamer; doch . . . daar was niets te zien; geen

servet was er zelfs nog gelegd, noch een theeblaadje neergezet.

„Wat een streek,” fluisterde Henk Groot, om den hoek van de deur kijkende. „Ik denk dat ze nog niet eens beneden is, laten we eventjes gaan kijken in de keuken, dan is het meisje er zeker ook nog niet,” en zonder de permissie af te wachten ging hij op zijn teenen de gang door, de keuken in; „niemand hier, dokter!”

Deze volgde zijn vroolijken vriend, en toen die voorstelde om voor de grap zelf een flink ontbijt klaar te maken, stemde hij er lachend in toe. „Kijk bij het gaskomfoor staat een ketel, zet vast het water op, Groot, en ik zal uit den kelder een paar eieren halen, en we zullen zien of we knap genoeg zijn om kalfsoogen te fabrieken.”

„Kalfsoogen? Wat meent ge, Denkler.”

„Spiegeleieren zegt men tegenwoordig, 't is waar ook; kunt gij die bakken?”

„Ik, heel goed! ik heb het veel voor mijn zuster gedaan, toen Moeder zoo lang ziek was en we juist een poos geen groote meid hadden; vergeet dan niet de boter ook mee te brengen, ik heb al een pan gevonden, de baklucht zal madam wel beneden brengen.”

In een twintig minuten zaten de heeren heel gezellig onder een flink kop thee, brood met rookvleesch en spiegeleieren te verorberen; het ontbijt was half gedaan, toen Groot vrij onverwacht vroeg: „Zeg, Denkler, waarom houdt ge juffrouw Stemmering toch?”

„Dat weet ik zoo niet; toen ik een maand geleden alles erfde, heb ik haar op den koop toe gehouden; en ik moet toch iemand hebben om mijn huishouden te doen; als je een lief huis hebt, blijf je in geen hotel, dat vat ge toch wel.”

„Dat is klaar als de dag, maar ge moest trouwen; het is zoo'n lief huis, nette tuin, mooi gelegen, ieder meisje zou er mee in haar schik wezen.”

„Maar ik ben niet van ieder meisje gediend,” klonk het niet zeer bemoedigend, op een beetje geraakten toon.

„Nu niet de eerste de beste, neem me niet kwalijk; — maar ik meen, ge hebt zusters? Als het mijn huis was, (ik gaf er wat liefs voor als het zoo was,) dan zou mijn goede Mies bij mij komen wonen met een aardig jong dienstmeisje; alles zou altijd netjes in orde zijn.”

Dokter Denkler keek zijn vriend aan, als moest hij consult over hem houden; het denkbeeld door den jongen man geopperd was hem geheel nieuw. „Helena en Laura zijn thuis, maar ik kan het net zoo goed of net zoo kwaad stellen met juffrouw Stemmering als met Laura.”

„Waarom?”

„Wel die doet nooit wat men wenscht. Mijn oudste zuster Helena is een beste, maar zij heeft haar zondagsschool, haar oude vrouwtjes, die ze bezoekt en voorleest; ze doet honderd en een ding voor Mama.”

De heer Groot keek op zijn horloge: „Ik moet weg,” zei hij „maar schrijf aan die oudste zuster van u, dat er hier een zondagsschool is, daar nog menige

juffrouw gebruikt kan worden; een aantal oude vrouwtjes; en, een broeder, die haar hard noodig heeft; als ze van de goede soort is, zal ze komen, ge kunt er zeker van wezen; — eens hoorde ik mijn moeder tot Mies zeggen (ze wist niet dat ik zoo dichtbij was,) zusters kunnen zulk een hulp voor broers wezen, dat niemand anders ze zou kunnen vervangen; en ge zegt intusschen juffrouw Stemmering de betrekking op."

"Hoe lang vooruit zou ik haar moeten waarschuwen? 'k heb niets geen verstand van zulke dingen;" vroeg de geneesheer verder, terwijl hij met den kantoorheer naar het schuurtje ging en hem zijn fiets leende, opdat hij zijn lokaaltrein nog halen kon.

"Wel, ik was in de kamer toen Mies tijdens Moeders ziekte de meid den dienst opzei, (die was zoo brutaal en Mies had me gevraagd er bij te wezen om een steuntje te hebben, zoo noodig), met zes weken; dus voor een juffrouw is zeker drie maanden voldoende; denk er over, adieu, dank voor het heerlijke ontbijt!"

De dokter zat met het ochtendblad in de hand, dat hij juist van den brievenbesteller aangenomen had, toen de eetkamerdeur met veel gedruisch geopend werd en de huishoudster zonder morgengroet binnenkwam. „Dokter," begon zij, „ik ben niet gewoon, dat vreemden in mijn keuken en kelder komen, en in alle kasten kijken; daar vinden mijn dienstmeisje en ik alles ten onderste boven en in het honderd; het loopt er overheen, zooals u hier durft te doen; dokter P. zat behoorlijk op zijn studeerkamer, als

hij niets te doen had, kwam, als ik hem riep, in de eetkamer en niet eer, vond alles goed wat ik deed, en ging naar zijn slaapkamer of uit; maar durfde niet overal te komen en alle kasten, hoeken en gaten na te snuffelen zooals u doet; dat zijn geen manieren, die ik dulden kan, en als u niet gauw verandert, ga ik liever heen."

"Heel goed juffrouw, wanneer wilt u heengaan, over drie maanden of over zes weken?" vroeg dokter Denkler, verbaasd over zich zelve; doch, een blik op den ledigen kop van Groot was hem als een ingeving geweest.

De huishoudster was niet minder verbaasd; haar dreigen met vertrekken had den overleden geneesheer altijd tot onderwerping gebracht, en reeds jaren lang had ze dit wapen niet meer behoeven te hanteeren; maar deze jonge spring-in-'t-veld neemt de uitdaging aan; die denkt zeker dat hij wel aan iederen vinger een huishoudster kan krijgen; wat zou hij zich wel verbeelden; ik zal hem er in laten loopen, hij zal mij smeeken te blijven of terug te komen, je zult het zien; al deze gedachten vlogen sneller dan gij ze lezen kunt, de toornige juffrouw door het hoofd en zij antwoordde zoo snibbig en schreeuwerig mogelijk: „Wil jij mij opzeggen mannetje, heel goed, ik ga weg met de zes weken, geen dag blijf ik langer."

"'t Is goed juffrouw," zei de dokter kalm, „windt u maar zoo niet op." En ongedacht en ongezoekt was dit vraagstuk in beginsel althans voor hem opgelost. Denzelfden namiddag nog nam de gediensige

post een dikken brief mee naar een kleine stad in het noorden voor Mejuffrouw Helena Denkler.

Die brief bracht heel wat te weeg. Menig hart wenschte, dat hij nooit geschreven was; menige mond zei, dát verzoek kan niet ingewilligd worden. De eerste mond, die zulks zeide, was die van de geadresseerde zelve. Laat ons een paar dagen teruggaan, en even luisteren in de vriendelijke christelijke school van het kleine A. bij een klas van tien der grootste meisjes, welke door een juffrouw van een opgewekt en innemend voorkomen worden onderwezen. Men kan het groepje aanzien, dat ze elkaar verstaan, de meisjes hebben haar onderwijzeres lief en deze luistert met belangstellende toegenegenheid naar alles wat haar troepje vraagt; hetzij over de behandelde bijbellen, hetzij over de een of andere zaak uit haar eigen leven; een gesprek daarover wordt meestal op straat voortgezet, terwijl de vraagster met nog een of twee der leerlingen juffrouw Denkler (want 't is niemand anders) naar huis geleidt.

Heden ook waren tien paar oogen opmerkzaam op de onderwijzeres gericht, toen een haar vroeg: „Juffrouw, we wilden zoo heel graag van u weten of God werkelijk alles over ons beschikt; Betje zegt, dat de Heere het bestuurt als men trouwt, kinderen krijgt, of sterven moet; dat God al zulke groote dingen regelt, maar niet al de kleine dingen; zooals een vrijen dag hebben, naar een nieuwen dienst gaan, thuis te moeten blijven, als je met zulk mooi weer juist uit wou gaan, en al zulke dingen meer.”

„Ja, juffrouw,” voegde Betje er bij, „we hebben vóór de Zondagsschool begon er over getwist; Anna zei, u hadt het eens gezegd, dat God alles bestuurt en regelt, ook de nare dingen; en nu zeiden we, ná de les zouden we het u vragen en u moest het beslissen. Want weet u, mij maakt het altijd boos, als andere menschen verkeerd doen en ik daarvoor lijden moet. Ik begrijp niet, hoe het iets met Gods bestuur te maken heeft, als mijn nicht Pauline bij ons komt logeeren, (u weet wel, ze is nu weer weg, maar die met Paschen mee mocht komen,) en ze laat op den eersten den besten warmen dag haar flanelen onderlijfje en rok uit en vat kou en moet 14 dagen heelemaal in bed blijven, en ik zou naar Tante gegaan zijn, terwijl zij bij Moeder was, en nu moest ik thuis blijven; Moeder kan niet goed alleen wezen en met een zieke volstrekt niet, dat is veel te vermoeiend voor haar; als ik nu begrijpen kon, dat God zulks bestuurd had, dan was het niet zoo slim voor mij; maar u ziet toch wel, die tegenvaller is nu enkel en alleen door die ondeugende Pauline.”

Om aller mond speelde een glimlach, toen Betsy haar langen uitleg met dat krachtige „die ondeugende Pauline” besloot; allen hadden echter erkend, dit vraagstuk van Betsy deed in een anderen vorm zich dikwijls ook aan haar voor; allen zagen oplettend naar juffrouw Denkler, toen deze langzaam van de Handelingen omsloeg naar Genesis. „Meisjes, gij weet toch nog wel, hoe „ondeugend” die broeders van Jozef waren, en hoe wreed zij den jeugdigen broeder behandelden, hem aan zijn gelukkig thuis bij zijn

ouden vader ontrukten en als slaaf verkochten. Hoe hij dertien jaren doorbracht bij Potifar en in de gevangenis, hoe hij na de bevrijding van den schenker een flauwe hoop koesterde uit dien kuil ¹⁾ uit te komen, en toen nog twee volle jaren wachten moest; en wat zegt diezelfde Jozef ons nu over al die boosheid zijner broeders en over al het verdriet en de moeite, die hij daardoor had ondergaan?

„Doch God heeft mij voor uw aangezicht henen gezonden, om u een overblijfsel te stellen op de aarde, en om u bij het leven te behouden, door eene groote verlossing. Nu dan, gij hebt mij herwaarts niet gezonden, maar God zelf. ²⁾ En zoekt nu Psalm CV eens op, leest daar het 17e, 18e en 19e vers: nu Betje lees jij maar: „Hij zond eenen man voor hun aangezicht henen; Jozef werd verkocht tot een slaaf. Men drukte zijne voeten in den stok, zijn persoon kwam [in] de ijzers. Tot den tijd toe, dat zijn woord kwam, heeft hem de rede des Heeren doorlouterd.”

„Ik denk en geloof, God de Heer beschikt alle dingen over ons, regelt zelfs de kleinste voorvallen; ofschoon het ons vaak moeielijk, zelfs zwaar valt, niet op de menschen te zien, die ons het verdriet aandoen. Met Jozef moeten we leeren zeggen: „Gij hebt mij niet herwaarts gezonden maar God,” — en dan achter en onder alle moeielijke en onaangename dingen Gods hand zien en als we die niet zien, toch

---

¹⁾ Genesis XLI : 14.

²⁾ Genesis XLV : 7 en 8.

gelooven: Gods hand regelt ook dien tegenslag en die moeite."

Zij zou er meer bijgevoegd hebben, want reeds had zij Mattheus VI voor zich, doch de bel luidde en de directeur stond te wachten voor de sluiting. Betje mompelde nog: „Ik wou toch dat alles, alles goed uitkwam en ieder kreeg, wat hij verdiende."

Helena wandelde naar huis, zij zag er gelukkig uit; met een zondagsschoolleerlinge aan iederen kant, herhaalde ze nogmaals: „Ja, meisjes het maakt ons tevreden en gelukkig, vastelijk te gelooven, dat de Heere alles tot in de kleinste bijzonderheden voor ons regelt en bestuurt, en wij zijn dan alleen goede werktuigen in Zijn hand, als we in dit geloof onzen weg gaan."

De woensdagmorgen vond Helena Denkler voor het open venster aan haar naaimachine, waarvan 't geluid overstemd werd door het lieflijk gezang der vogelen, terwijl heerlijke geuren van meidoorn en seringen de kamer vervulden. Laura stapte binnen: „Daar, het was mijn beurt, en nu schrijft die Victor aan jou, en nog wel zoo'n dikke brief, doe maar gauw open, er zit zeker een brief voor Mama of mij in."

Kalmpjes opende Helena den brief. „Nee, Laura, niets ingesloten." Doch Laura ging niet heen en was nu des te nieuwsgieriger en vroeg zich af, over wat ter wereld kon haar broeder aan Helena zooveel te schrijven hebben? Als het nog aan Mama was, maar aan Lena! zij begreep er niets van. Helena las de eene bladzijde voor de andere na even bedaard als

zij de enveloppe opengesneden had; vouwde de velle-
tjes weer op en verliet de kamer, het eenige wat zij
zeide was een nauwelijks verstaanbaar: „Neen beste
jongen, 't gaat niet.”

„'t Is wat moois, daar zit ik een vol kwartier te
wachten op het ge lees van het ellenlange epistel en
ik hoor net zooveel als niets; wat wil hij van haar
hebben, waarover zou het wezen? Waar is Heleen
heengegaan!”

Helena was recht toe, recht aan naar haar moeder
gegaan. „Mama,” zei ze met iets gedruks in haar
stem en uiterlijk — „Mama, die Victor schrijft mij een
langen brief, hij wil, dat ik bij hem kom wonen en
zijn huishoudster word, ten minste vooreerst. Ik kan
natuurlijk niet gaan.” Zij verwachtte van haar moe-
der te hooren: „Natuurlijk niet kindlief, ik kan je niet
missen,” in plaats daarvan zeide de oude dame, haar
hand uitstreckende: „Is die dikke brief daarover?
O zoo, laat mij eens lezen Lenaatje.”

Volkomen stilte heerschte in de kamer terwijl
mevrouw Denkler las, enkele bladzijden tweemaal
las. Ondertusschen ging voor Helena's oog haar
tegenwoordig leven voorbij. Zij had, als ieder, kleine
moeielijkheden, overigens was zij zoo gelukkig. Haar
liefslijk thuis met haar dierbare mama, die haar altijd
verstond, die met onverflauwde belangstelling zich
liet inlichten over alles en allen van de zondagsschool,
die immer goeden raad wist te geven, die als Helena
zondagsavonds met Laura uit de kleine kerk terug-
gekeerd was met haar het plan voor de bezoeken
bij armen, zieken, en ouden van dagen in die week

gereed maakte; Mama, die daarna over de ochtendpredikatie sprak, als de dienstboden ook binnen gekomen waren, en van wie ze dan zooveel leerde; Mama, die allerlei kleine diensten van haar gewoon was; die vaak gezegd had: „Wat zou ik zonder mijn oudste dochter beginnen, ik die zoo menigmaal ziek en altijd zwak ben?” hoe zou die beste moeder haar naar Victor laten vertrekken?

Mevrouw was klaar met lezen, vouwde de velletjes even zorgvuldig toe, als Helena gedaan had, en zei, terwijl zij den brief teruggaf: „Die arme jongen, hoe laf en ondeugend van juffrouw Stemmering om het hem niet gezellig te maken; 't is goed, dat Victor zusters heeft!”

„Ik ga niet, Moeder, neen ik ga niet; u kunt mij ook onmogelijk missen, u niet, en al het andere ook niet.”

Zeer zachtkens legde Mevrouw Denkler haar handen op Helena's schouders: „Neen, mijn kind, ik kan u niet missen; en toch, als ik overtuigd was, dat die roepstem van Victor een aanwijzing van Gods wil en weg met u was, ik zou u laten gaan.”

„Maar, Mama, beste Mama, u kan met Laura niet klaar komen, en na u zijn daar de zondagsschool, de bestjes, de zieken, 's winters de naaikrans voor de zending en Dorcas voor de weezen, en . . .”

„Denk er over, Lenalief, buig uw knieën, vraag den Heer u licht te geven wat Zijn wil voor u is in dit geval.”

„Ik kan niet inzien, hoe 't Gods wil zou wezen, zoo ik alles hier in den steek liet, enkel omdat Victor

ongenoegen heeft met zijn huishoudster; ik wou, dat hij 't mij niet gevraagd had."

„Denk er aan Lena, er zijn vele middelen waardoor, en wegen waarin God wil gediend worden; nog andere dan op de zondagsschool en bij ziekenbezoek, of ook zou het wel zeer nuttig voor Laura kunnen blijken als zij uw werk thuis moest doen; ga nu naar de provisiekamer, ik ben heden er niet toe in staat; geef Aaltje wat zij noodig heeft, denk om alles te vullen, en schrijf geen overhaast antwoord, stuur het in geen geval vóór overmorgen weg, mijn kind!"

Met gebogen hoofd ging de jonge dame de kamer uit, zette zich aan haar tafel en schreef een kort en haastig briefje:

„Mijn waarde Victor, Het spijt mij, dat gij ongenoegen met uw huishoudster gehad hebt, zoudt ge het niet weer in 't reine kunnen brengen met haar? — Ik wou dat ik u helpen kon, maar ik vrees, het is mij onmogelijk, Moeder alleen aan Laura over te laten; en al mijn werkzaamheden er aan te geven gaat niet. De krachten zijn weinige hier. A. is Groningen niet. Het spijt mij als ik je teleurstel, maar ik moet wel.

Je liefh. zuster HELENA.

Ze schreef het adres, doch gehoorzaam aan de laatste woorden harer moeder, legde zij het briefje in een laadje van haar schrijftafel tot overmorgen.

Helena had geen oogenblik er aan gedacht, haar

mama's raad te volgen en den Heere om licht, wijsheid of volgzzaamheid te vragen; bijna werktuigelijk had ze het briefje geschreven en haar gedachten waren alleen bezig gebleven met de onmogelijkheid, dat zij in al haar werkzaamheden vervangen kon worden; en de tafereelen, die zij zich voor den geest riep, als zij uit alles verwijderd zou zijn, brachten haar aan 't weenen; haastig duwde zij het laadje dicht met Victors brief en haar kattedelletje, draaide den steutel om; ging naar de provisiekamer, deed al de wachtende huiselijke bezigheden, alles met een somber gezicht, had den geheelen dag voor niemand een vriendelijk woord en voelde zich ongelukkig.

Mevrouw was vroeg ter ruste gegaan en zoo bleven de beide zusters in de huiskamer alleen op het theeuurtje.

Laura bemerkte wel, dat Helena iets had, dat haar onaangenaam was; en eensklaps schoot haar de lange brief haars broeders te binnen; en zij vroeg vrij plotseling: „Lena, wat heeft Victor toch geschreven, waarover je zoo lang met Mama gesproken hebt.”

Lena zag langzaam van haar naaiwerk op en zeide: „Het was geheel in betrekking tot mij zelve, dat hij schreef; neen, eigenlijk niet; het gaat Mama en jou ook aan; denk eens, hij wil mij voor huishoudster hebben.”

„Wel, dat is wijs van Victor; jij zult hem heel wat beter helpen, dan zoo'n oude vrijster; je gaat toch?”

„Laura, Laura! wat zijt ge toch altijd haastig; denk eens, wie zal altijd voor Mama zorgen, als zij zwakke

dagen en uren heeft; gij gaat zooveel uit, en Mama kan op jou niet rekenen, en dan heb ik . . .

Hier viel Laura haar in de rede: „Hoor eens Leentje, ik kan best meer thuis blijven; als Mama mij gebruiken kan en wil; doch als jij er toch altijd zijt, schiet er voor *mij* niets te doen over. Kom, om mij hoef jij Victor niet te leur te stellen; je houdt net zooveel van hem, als ik; het is vervelend voor hem, beslist, dat moet het wezen, met een lastig portret van een huishoudster opgescheept te zitten! Ik wou, dat Victor het mij gevraagd had; ik ging dadelijk; maar ik zou er niet knap genoeg voor wezen.”

Helena antwoordde niets op de woorden harer zuster; die haar echter niet overtuigd hadden.

Klokke tien vond haar in haar eigen lief kamertje terug; nu alleen, liet zij haar gedachten en tranen den vrijen loop; haar oog rustte in haar verbeelding op haar geliefde zondagsschoolklasse; en eensklaps hoorde zij als 't ware haar eigen woorden herhalen: „Het maakt ons tevreden en gelukkig vastelijk te gelooven, dat de Heere alles tot in de kleinste bijzonderheden voor ons regelt en bestuurt; dan alleen zijn we goede werktuigen in Zijn hand, als we in dit geloof onzen weg gaan.” Was Gods hand in dien brief van Victor? Als zij die roepstem weerstond, was zij dan een slecht, een nutteloos werktuig? Zou zij Hem ongehoorzaam wezen en toch Zijn zegen op haar werk vragen? Zij kon het zich niet ontveinzen, Victors verzoek was dringend, hij had groote behoefte — schreef hij, — niet alleen aan een huishoudster maar ook aan

een raadgeefster, aan een die 't huis gezellig maakte; en Laura was tot dit alles niet bekwaam, ja, zóo schreef Victor; nog langzamer dan dien morgen werd bij het gaslicht de brief overgelezen.

Helena begon opmerkzaam haar leven van iederen dag na te gaan, en vroeg zich af: zou hiervoor, zou daarvoor niet iemand te vinden wezen, die mijn plaats verving? Het was met een gevoel van vernedering, dat zij tot zich zelve zeide: „Als Mama het met Laura stellen kan en ik vond plaatsvervangsters voor mijn liefdewerkjes, ja, dan zie ik het duidelijk, dan is mijn plaats bij Victor, en Victor schrijft: gij, goede Lena, zijt de eenigste, die mij helpen kunt. Ten laatste knielde zij neder en na veel worsteling kwam zij er toe te zeggen: „Heere, toon mij, wat Gij wilt, dat ik doen zal.”

Zij ontwaakte later dan gewoonlijk, maar nadat zij door het lezen van Gods Woord en het gebed zich gesterkt had, schreef zij aan haar broeder: „Indien ik een of twee personen voor mijn liefdewerkjes vinden kan, zal ik tot u komen in de laatste helft van Juni, — veel moet ge echter van mijn huishoudsterschap niet verwachten; en mocht Mama aan Laura geen voldoende hulp hebben, dan moet gij mij weer laten gaan, want dan is het: waar meerder man komt, moet minder man wijken.”

Niemand, behalve haar trouwe moeder, besefte wat het Helena kosten moest, zoo geheel en al een ander leven te beginnen; zelve wist zij zich er nog geen rekenschap van te geven: hoe druk zij ook bezig was met allerlei toebereidselen, nadat het haar

wonderwel gelukt was aan oudere en jongere vriendinnen en kennissen haar werkjes over te dragen; want het verblijf bij Victor zou niet voor enkele weken of maanden zijn, zulks stelde zij zich niet voor.

Doch de blijde, bijna opgewonden brief van haar broeder in antwoord op haar kort schrijven was wel een bewijs, hoe zeer hij haar opoffering op prijs stelde; en die brief bevatte alweer een verzoek, (dit evenwel deed haar innig genoegen,) de dokter vroeg haar een dienstmeisje mede te brengen; en haar eerste leerling, die juist buitens dienst was, achtte zich overgelukkig, als zij met haar juffrouw mede naar den dokter mocht gaan om met een werkvrouw als meid-alleen te dienen.

De tijd ging snel genoeg voorbij, te gauw voor Helena, en, al zeide deze het niet, veel te gauw voor haar Mama; en Laura, zij had de dagen wel tot weken willen rekken, om althans iets beter haar zuster bij haar mama te kunnen vervangen; want nu besefte zij pas hoevele plichten, zorgen en kleinigheden er op haar zouden rusten, die zij tot nu toe nauwelijks vermoed had.

Op Waterloodag ¹⁾ stond dokter Denkler op het perron van den lokaaltrein te Apeldoorn, en een: „Wat ben ik blij je te zien en te hebben, Helenalief, en ik hoop dat je hier gelukkig zult wezen!” klonk haar tegen, terwijl hij haar uit de coupé hielp. Arm in arm sloegen ze den weg naar zijn huis in. „Ik heb al gedurig eens gedacht, dat ik eigenlijk een groote

---

¹⁾ 18 Juni

opoffering van je gevergd heb, Heleentje; je hebt Mama en al je liefhebberijtjes opgegeven voor mij; was het niet al te zwaar? Je belooft me toch, als er iets hier is, dat je niet bevalt of als je iets veranderd wilt hebben, je het mij dadelijk zeggen zult, of als er iets is waarmee ik je gelukkiger kan maken; zeg, je zult het immers voort vragen?"

Zij drukte hartelijk zijn arm, doch zei niets. Sedert zij gezien had hoe anderen zeer goed haar werkzaamheden konden verrichten, had zij een gevoel van nutteloosheid gehad, behalve als zij bij haar moeder zat; en nu hoorde zij hoe hartelijk haar broeder haar komst op prijs stelde; als ik voor hem maar nuttig kan wezen bij zijn zelfopofferende roeping, dan ben ik meer dan beloond, dacht ze.

Hoe schoon en lieflijk zag het schilderachtige huis er uit in vollen zomerdos; begroeid met wilden wingerd en klimrozen; met een lieve veranda en aardigen tuin, besproeid door een stroomend beekje, en met een vergezicht aan den achterkant op de bosschen. „Hoe beelderig, hoe lief!" klonk het telkens uit Helena's mond, terwijl de geneesheer zijn zuster rondleidde; en beiden glimlachten, toen Liesbeth op zolder gekomen, uitriep: „O, juffrouw, o mijnheer, kijk daar zie ik op mijn kamertje ook die onmetelijke hei, daar we langs kwamen met den trein."

Dien avond ging dokter Denkler ter ruste met het aangename gevoel, dat zijn moeielijk vraagstuk ganschelijk opgelost was.

II.

KENNISMAKEN.

„Het zou mij niet in het minst verwonderen, Helena, als Henk Groot reeds heden avond eens aan kwam loopen; hij is de vrind, die mij op de gedachte bracht, mijn zuster te vragen om bij mij te komen; hij heeft mij altijd trouw opgezocht, toen ik nog in het hotel woonde en zijn moeder is een achtenswaardige vrouw,” zoo sprak de dokter aan de koffietafel, nadat zijne zuster hem allerlei vragen had gedaan betreffende de schatten van zijn huis en de middelen om alles schoon en ordelijk te krijgen.

De dokter had goed geraden; nauwelijks was in de veranda thee gezet, daar kwam Liesbeth zeggen: „mijnheer Groot vraagt of er geen belet is.”

„Kom binnen Henk, net zoo familiaar als vroeger,” riep Victor, terwijl hij de gangdeur wijd opende.

„Mijn vriend, Henk Groot, zooals iedereen hem voluit noemt, Helena; mijne oudste zuster, Henk, die op mijn verzoek gekomen is om voor mij en alles te zorgen.”

Na deze voorstelling nam de jonkman plaats met een: „Eigenlijk heeft Victor het aan mij te danken, dat u hier is, juffrouw; en ik geef mij zelf een brevet van uitvinding, want mijn inval doet mij eer aan, ik heb zoo'n gezellige theetafel hier nog nooit gezien, sedert den dood van mevrouw P. hoewel ik toen nog slechts een jongentje was. Thee is er anders wel te vinden, eieren boter en brood ook; als ik er om denk hoe heerlijk ik voor even zes weken hier ontbeten heb; en hoe onhandig uw broeder voor huiselijke bezigheden is; hij kan beter een been afzetten dan thee zetten; en gauwer een abes snijden dan....”

„Als 't u belieft, mijnheer geen doktersbezigheden aan de theetafel; mijn broeder mag over niets en niemand denken van zijn praktijk, als hij tot ontspanning in de huiskamer is.”

„Daarin heeft u groot gelijk, juffrouw, en deze kamer ziet er al heel wat beter uit dan gewoonlijk; u heeft handen vol werks gehad, om alles stofschoon te krijgen, zooals mijn zuster het noemt; en, wat zie ik? bouquets op den schoorsteen ook. Begin de groote schoonmaak maar niet eer dan na de andere week, juffrouw; want als u Zondag in de kerk zijt geweest, dan zult u het zien, de heele praktijk komt om kennis met u te maken; zorg vooral voor een namiddag-theetje, (afternoon-tea noemen de dames zulks, als ik het wel heb,) met gebakjes of koekjes en iedereen zal daarna verklaren: des dokters zuster is een aardig, vriendelijk dametje, dat de menschen behoorlijk kan ontvangen; ze zullen u dan allen prijzen.”

Helena glimlachte om zijn gesnap, doch zei alleen goedig: „Als een kopje thee en een koekje voldoende zijn om een goeden naam te krijgen, dan gaat zulks hier te Apeldoorn nog al gemakkelijk.”

„Wij zijn heel anders, dan de lui uit het noorden, ik heb het al lang aan den dokter bemerkt; maar die instuif geeft maar kennissen; vriendinnen moet u later uitzoeken; ik veronderstel, dat juffrouw Stemmering niet al de kopjes en schoteltes van den ouden dokter gebroken heeft; als ge denkt te kort te komen, dan zal mijn moeder er u wel leenen, en ik zal ze brengen en netjes voor u presentereen; want het zal heel druk wezen en ik zal zorgen, dat ze niet breken, als u de fijn-porceleinen uit het salon soms gebruiken wilt.”

„Kom Henk, ge zult mijn zuster zenuwachtig maken, als ge zoo druk zijt,” viel de dokter hem lachende in de rede.

Spottend zag de heer Groot juffrouw Denkler aan: „U heeft geen zenuwen, wel? Dit schijnt een vreeselijke kwaal te wezen; daar heeft u de oude freule van Heide-Zicht, één zenuw al zenuw, niet waar, heer dokter? Ondertusschen reken er op, dat ze, (nu ge een eigen in huis hebt,) zeker een visite komt maken. Die oude dame is een wonderlijk pot eten; zoo vreemd, zoo eigenaardig, zoo precies; ze kan geen geschreeuw, gefluit, slaan met een deur of wat ook, velen; maar in den grond der zaak is ze heel hartelijk en goed. Zij was schrikkelijk vriendelijk voor mij, toen ik mijn enkel gebroken had en zoo lang moest liggen; 't was vóór uw tijd;” dit

laatste tot den dokter die groote oogen opzette.

Eindelijk vertrok de jonkman: *eindelijk*, niet dat zijn gezelschap vervelend was, verre van daar, hij kon zoo gezellig snappen, en ook ernstig en verstandig redeneeren gelijk Victor zijn zuster verzekerde; maar deze dacht toen hij vertrok *eindelijk*, omdat zij brandde van verlangen om haar broeder te vragen, wat er van al die bezoekers en die afternoon-tea aan was, en wat zij zou moeten doen.

„Denkt ge wezenlijk Victor, dat de menschen visites komen maken, zoodra ik in de kerk geweest ben?”

„Het zou mij niets verwonderen; Groot en zijn familie hooren hier van zijn betovergrootvaders tijd ten minste, en hij en zijne familie kennen alle nette menschen en al de gewoonten van het dorp; want ge moet niet vergeten, Apeldoorn is een dorp nu ja, maar 't heeft viermaal zooveel inwoners als onze geboortestad, en dus is het voor u en mij heel wat moeilijker, van alles op de hoogte te komen; en dan zijn de menschen in Gelderland van een heel ander slag dan onze Groningers. Groot heeft mij door zijn opmerkingen onschatbare diensten bewezen; hij zegt (net als Mama,) ik denk over niets anders dan mijn „doctorschap”, ik let op geen enkel gezond mensch, enz. enz.; doch ik heb gezegd, als gij hier kwaamt dan zoudt gij om alles denken en op mij letten ook, alsof ge Mama waart.”

Vóór dag en dauw waren Helena en Liesbeth uit de veeren. Alvorens naar bed te gaan had de eerste de laatste iets meegedeeld van wat er Maandag-

namiddag gebeuren kon, en dat zij vond, dat nu minstens het salon netjes moest wezen en de gang en voordeur behoorlijk moesten zijn; doch dan moesten de vitrages er ook aan gelooven; met de lange dagen konden die nog gewasschen en gestreken worden vóór Zaterdagavond en daar de werkvrouw kwam, wilden beiden zien, wat Hollandsche zindelijkheid met drie paar ijverige handen teweeg zou brengen.

„Wat is het een mooi huis, wat zijn er veel meubelen; het lijkt wel of ik bij uw mama in de zijkamer kom, nooit ben ik in zoo'n groot, mooi, deftig huis aan 't werk geweest; maar wat een stof! hoe morsig is het hier en daar, vooral in de keuken,” zoc kon men het gedurig uit Liesbeths mond vernemen.

Plezier hadden ze van haar werk; en zelfs de dokter, opgewekt door zijn zusters ijver, sloeg de handen aan het werk. Elk ledig oogenblik was hij in den tuin: het laantje, de paden, de bloembedden werden geschoffeld. Een gras-maaimachine bij een bloemist ter leen gevraagd, maakte het gras kort, maar keurig mooi; alle verlepte bladeren verdwenen, de rozenstruiken werden opgebonden, de wilde wingerd tot sierlijke afmetingen teruggebracht; en toen de schoone, met Helena's eigen handen gestreken gordijnen voor heldere ruiten hingen, verklaarde dokter Denkler: „Zusjelief, ik zou haast mijn eigen huis niet herkennen, evenwel, ge moet mij beloven de rest aanstaande week wat kalmer op te nemen, anders komt de dokter! (denk er aan), die rust beveelt!”

Weinig of liever in 't geheel niet, dacht Helena over de meeningen omtrent haar geuit; toen ze, na

reeds sedert haar aankomst over de tong van velen gegaan te zijn, nu ook in de kerk kwam; naast haar broeder gezeten in de bank van den ouden dokter, (die op den jongen reeds lang was overgegaan) keek menigeen naar haar.

De heer Groot, die met zijn moeder en twee zusters vrijheid had gekregen, reeds Zondagnamiddag een visite te komen maken, had Helena wel kunnen meedeelen, hoe er over haar gepraat was.

De een zei: ze was een lang, knap meisje; een ander: haar Friesch blond haar en dito blauwe oogen waren heel mooi; een derde beweerde: ze is beslist trotsch, jammer genoeg, dan wordt de dokter het ook; ten bewijze van deze laatste bewering gold... ze heeft niemand gegroet dan den heer Groot, zijn mama en zusters en nog enkele knechts of meiden, die zeker bij den dokter een boodschap gedaan hadden; die praatzieke menschen bewezen slechts hun gebrek aan gezond verstand, alsof het groeten dezer personen, den hoogmoed van Mej. Denkler bewijzen kon.

Maar mevrouw Bonds beweerde op haar gewone zondagsche koffievizite: die juffrouw Denkler is even vriendelijk als mooi, denkt eens, gisteren ging de kleine Toon van mijn werkvrouw bij dokter een boodschap doen; hij struikelde en bezeerde zijn handjes aan het grint, de juffrouw kwam naar buiten loopen, tilde hem op, waschte zelf zijn handjes af en deed er een windseltje om, vroeg waar hij woonde, en bracht hem aan haar hand met enkel een tuinhoed op, bij zijn moeder terug; nu, als dat niet vriendelijk is, weet ik het niet meer, ik ga er ook

beslist morgen of overmorgen een visite maken.”

Nauwelijks had maandag de klok twee uur geslagen, daar kwamen de bezoeksters, niet zonder een beetje onrust door Helena, misschien zelfs door den dokter verwacht. In het salon werden allen ontvangen. Dit had den grootsten opknop ondergaan, zelfs waren de meeste meubelen verzet om de kale plekken van het tapijt te bedekken, de ouderwetsche, soms gescheurde antimacassars waren verdwenen en alle vazen met bloemen gevuld gaven een vriendelijk uiterlijk aan het vertrek.

„Als er nu eens niemand kwam,” had Helena juist gezegd, toen Liesbeth de eerste bezoeker aandiende; en sedert was de kamer niet leeg. Tong en hand waren onophoudelijk in de weer, om de door elkeen gedane vraag: Hoe vindt u Apeldoorn? te beantwoorden, en koekjes of thee aan te bieden; want als een verstandig meisje had ze naar de aanwijzing van den heer Groot gehandeld.

Het was bij half vijf, toen een bejaarde, magere dame, met een sjaal om — op een warmen Junidag! — het hekje binnenkwam, en de dokter, die juist de deur achter de laatste bezoeker gesloten had, de oude dame in het oog kreeg en maar nauwelijks half luid, half fluisterend waarschuwen kon: Daar is Freule de R. in eigen persoon, heb je nog thee?” — voor hij haar in den gang tegemoet ging, binnenleidde en zijn zuster aan haar voorstelde.

Was de beschrijving, die de heer Groot van de oude freule gegeven had, niet bekoorlijk geweest, haar verschijning veroorzaakte Helena een heimelijken

schrik. Tot overmaat van ramp was zij ternauwer-
nood op de sofa gezeten, daar kwam de boodschap:
Wil dokter dadelijk bij die en die komen, en Helena
was alleen met de oude dame; zij putte zich uit om
een onderwerp van gesprek te vinden: het weer, het
hooi, de rozen, de bloemen, Apeldoorn zelve, alles,
alles was op het tapijt gebracht en beantwoord met
een ja of neen.

„Een kopje thee, Freule?”

„Neen, dank u, Mejuffrouw; thee is bijna verboden
waar, wegens mijn zwakke zenuwen.”

„Ik zal even, als u mij een oogenblikje excuseert,
een kopje chocolade gereed maken met een beschuitje,
u ziet er zoo moede uit, dat u wel iets gebruiken
moet,” zeide Helena nu, en de daad bij het woord
voegende, snelde ze naar de apotheek, waar ze wist,
dat haar broeder uitstekende chocolade als arts enij
had. Weldra stond een blaadje met chocoladekannetje,
roomkannetje, gebakshoteltje en kopje op een klein
tafeltje voor de oude dame; die er met smaak van
gebruikte. Eensklaps zeide zij: „Lief kind, hoe vindt
ge het hier? — ver van uw moeder, die ge zeker
goed verzorgdet, wat zult ge uw thuis missen!”

Iets in den toon harer stem nog meer dan in de
woorden zelve brachten tranen in Helena's oogen;
zij wendde het hoofd af om ze te verbergen en
trachtte opgeruimd te antwoorden: „Ja, och ja, maar
het is hier heel mooi en aangenaam;” doch 't hielp
niet, zij kon haar stem geen vastigheid geven, en 't
schoot haar te binnen, op dit uur 's maandags kwam
Mama, (als ze wel genoeg was,) thuis van de vergade-

ring in het Gesticht voor Ouden en Weezen — zou Laura wel thuis wezen om haar te ontvangen, een kopje thee te zetten of haar op de sofa toe te dekken om uit te rusten? En al deed ze nog zoo haar best, de tranen kwamen en rolden langs haar wangen; ze vond het verschikkelijk zoo kinderachtig te wezen, en nog wel tegenover die magere, gele, vreemde, oude dame met haar streng gelaat, en haar lorgnet op haar neus!

Een zachte hand werd op de hare gelegd en een nog zachter stem zeide: „stoor u niet aan mij, mejuffrouw Denkler, schrei eens uit; ik wilde u geen verdriet doen, doch er is niemand hier dan ik, en ik begrijp uw tranen volkomen.”

„Het is heel flauw van mij, klonk het bijna snikend, en ik zou voor een lief ding niet willen dat Victor, dat de dokter, meen ik, mij zag weenen; hij kon denken, dat het een verdriet voor mij was hier te komen; maar ik ben altijd bij Mama geweest, ik ging niet naar kostschool als mijn zuster, en ik weet maar niet hoe Mama het stellen zal zonder mij, ze was zóo aan mij gewoon; voor ik hier kwam, scheen het mij toe, dat ze mij niet veel zou missen, en Mama gelooft, dat God mij *hier* wilde hebben; maar er schijnt voor mij *hier* niets te doen te wezen, dan wat iedere huishoudster zou kunnen.”

„Hij leidt mij in het spoor zijner gerechtigheid,” zeide de oude freule, bijna meer tot zich zelf dan tot Helena. Daarna ging zij voort: „Kindlief, het schijnt ons veelal zoo moeielijk toe om te gelooven: deze groote verandering in mijn leven is nu door

God alzoo gewild. De vraag komt telkens op de lippen: waarom moet dat nu? Waarom kon het niet anders? Waarom moet ik dit werk doen, en kan die of die zulks niet even goed of beter?"

„Ja, freule zoo is het telkens bij mij.”

„Ik woon alleen op Heide-Zicht; al vele jaren heb ik daar gewoond, ik ben oud en zwak en heb slechts één bloedverwant, maar die is heelemaal in China; een neef. Daar krijg ik Zaterdag l.l. een brief, waarin hij mij vraagt zijn drie kinderen een thuis te schenken.”

„Zijn het jonge kinderen?” vroeg Helena, haar hoofd opheffende en haar tranen afdrogende, „kinderen, jonge kinderen zijn zoo'n genot!”

„Zijn dochter Françoise is ongeveer achttien jaar en is tot nu toe op kostschool geweest in het buitenland; en zijn tweelingen komen een dezer dagen uit China aan; ze worden door een dame uit Parijs naar Apeldoorn gebracht op haar doorreis naar Hamburg.”

„Tweelingen, zegt u freule, jongens of meisjes en hoe oud zijn die?”

„De tweelingen zijn 10 jaar een jongen en een meisje; mijn neef verlangt dat Françoise ze leert en nagaat, en wenscht, dat ze alle drie bij mij zullen inwonen; het is een heele onderneming voor iemand op mijn jaren, maar Marsting is mijn eenige bloedverwant, wat zal ik doen? Morgen komt Françoise al hier aan.”

„Freule, kinderen zijn zoo aardig; ik houd er dol veel van, en hoe heerlijk, dat u zulk een beeldig huis

hebt om er een thuis voor hen van te maken. Mijn broeder heeft mij van uw heerlijk buiten verhaald."

„Kom mij bezoeken, dan kunt gij het zien, en als gij zooveel van kinderen houdt, dan kunt gij mij ook wel zeggen wat ik voor de tweelingen klaar moet hebben." Doch na een oogenblik voegde zij er aan toe: „Weet u misschien, of de dokter lang uitblijft? Dan zou ik vragen, brengt u mij nu naar huis, dan praten we onder weg, en thuis gekomen, zegt u welke logeerkamer voor de kinderen het geschiktst zou wezen."

Gereedelijk stemde Helena toe. Victor had tot Liesbeth gezegd, niet vóór half zeven thuis te kunnen wezen om te eten dat ze haar meesteres moest berichten; dus kon ze met een gerust hart, na het dienstmeisje de noodige aanwijzingen voor den maaltijd gegeven te hebben, medegaan; zij deed het liever dan alleen thuis bezig te blijven, wijl ze vreesde dan weder zulk een aanval van heimwee te krijgen.

Op den terugweg kwam een heerlijk avondwindje haar vermoeid hoofd afkoelen; en herhaaldelijk vroeg zij ook toen zich zelve af: „Waartoe zou ik toch hier gekomen zijn? Maar laat ik daarover niet te veel peinzen; wat een verandering voor die oude freule; twee jonge kinderen binnen enkele dagen en morgen reeds haar nicht, die ze in geen jaar of langer gezien heeft; als Victor het goed vindt, zal ik ze woensdag meteen gaan opzoeken, de oude dame zag het zoo gaarne." Liesbeth had alles, kopjes, schoteltjes enz. opgeruimd en na het eten had zij en haar juffrouw weldra het laatste spoor van het

drukke bezoek doen verdwijnen. Met een lach gaf de dokter zijn zuster een vrijbrief voor vele bezoeken op Heide-Zicht, mits zij de huishouding niet zou vergeten, voegde hij er ondeugend bij.

„Wie kan ik mijn bagage toevertrouwen, mijnheer de stationschef?” vroeg een jong meisje met een groot sjalenpak in de eene en een raket in de andere hand; „er schijnt niemand te wezen om mij af te halen en ik kan mij den weg niet goed herinneren,” voegde zij er binnensmonds aan toe. Zij had zelfs vergeten nauwkeuriger dan „*'s morgens*” haar tijd van aankomst op de briefkaart aan haar tante te melden.

„Ik zal u dadelijk iemand zenden, dame. Moet u ver wezen? Mogelijk is het dan beter, als ik u een rijtuig liet bestellen.”

„Ik moet naar Heide-Zicht, mijnheer.”

„O, naar freule de R.? het zal u zeker aangenaam zijn een half uurtje te loopen na gespoord te hebben, dan zal ik uw koffers laten bestellen en u een wegwijzer medegeven, is dat naar uw genoegen, dame?”

„Uitstekend mijnheer, er zijn 4 koffers, maar mijn tasch, raket en parasol houd ik bij mij.”

„Zooals u verlangt, dame.”

Na een wederzijdsche buiging, zag Françoise, (mijn lezeresjes begrepen reeds, dat de spreekster niemand anders was dan de verwachte nicht van de oude freule), uit naar haar geleider, die weldra in den persoon van een bejaard man met een licht kruiwagentje zich aanbood met de woorden: „Is u de dame, die naar freule de R. op Heide-Zicht moet? — Wandel maar

vast het station uit, recht toe, recht aan den straatweg op, ik volg wel met 't rommeltje; geef die koekenpan en dien zak er ook maar bij; 'k zorg er net zoo goed voor als voor al die parasollen en stokken in dat dikke pak."

Had de man haar met verbazing aangezien, toen hij van den chef vernam, hoe er een jonge dame met veel bagage naar Heide-Zicht moest; — Françoise's verontwaardiging was grooter, bij den scheldnaam van „koekenpan" aan haar Engelsch raket gegeven. Waar kom ik wonen? vroeg zij zich af, daar de stationskruiers niet eenmaal weten, dat jonge dames niet met koekenpannen in de hand reizen; die man nam me op, alsof ik uit de lucht was komen vallen in plaats van uit den trein gestapt. De chef was ook verwonderd, dat ik naar Heide-Zicht moest, ik merkte het wel aan zijn manier van vragen, hoe beleefd de man ook was; nu 't mag wel een beschaafd mensch wezen hier te Apeldoorn, het station van het Loo; ik ben nieuwsgierig wanneer ik de Koningin zal zien en zou ik op het perron kunnen bij aankomst of vertrek van H. M.?

Deze en nog vele andere gedachten vlogen het jonge meisje door het hoofd, nog voor het kruiwagentje, (natuurlijk door den man geduwd,) haar had ingehaald. — Een half uurtje is een heele poos voor allerlei overleggingen van een meisjeshoofd; vooral wanneer alles wat aanstaande is, niet alleen onbekend, doch bovenal ongewenscht voor dit persoontje is; en het was half ongeduldig, dat zij „o, zoo!" zei, toen de man haar opmerkzaam maakte

op het lief, tamelijk hoog gelegen Heide-Zicht, tusschen de boomen zichtbaar.

Ik wist niet dat Tantes huis er zóo uitzag; nogal groot, een oprijlaan, een sierlijk ijzeren hek tegenover de voordeur, mooi geboomte, fraaie bloemperken, een echt „gazon” ¹⁾ achter den kant van het huis waar de veranda is; zou daar getennisd mogen worden? Ik denk het niet, neen, zoo iets kan niet op zulk een plaats; — met wie zou ik tennissen? Met Tante natuurlijk niet! ha, ha! hoe oud zal ze wel wezen? ik ben in geen drie, neen! in geen *vijf jaar!* hier geweest; o, wee! daar gaat de deur wijd open om mij te ontvangen; zeker de kamenier-linnenmeid, die op den stoep komt; mogelijk valt het leven hier nog mee.

Tante Suze omhelsde haar nicht en heette haar welkom; met een beleefde neiging bood de huishoudster (want die was het, en niet de kamenier-linnenmeid,) zich aan, om de juffrouw haar kamer te wijzen — en Françoise volgde haar de vestibule door, de breede trap op, en een nieuw verdriet voegde zich bij al het oude: Nooit van haar leven had ze zoo'n oude, hoekige, rimpelige, gele, magere, bleeke dame gezien, als Tante was; zeker is ze *tachtig* en ik even *achttien*. „Nooit zal het goed gaan, nooit zal ik hier gelukkig wezen,” waren de eerste woorden, die ze bijna uitschreeuwde, terwijl ze zich op den canapé wierp en hartstochtelijk snikte.

„Ik weet het, ik weet het zeker, waarom moet ik hier komen wonen, ik haat het nu al; Mademoiselle Garin had mij zoo graag gehouden; ik zou over

¹⁾ een met kort en fijn gras bedekt stuk grond.

twee jaar naar de „Académie de Médecine” ¹⁾ gegaan zijn; en Papa, die het weet, en Mama, die het al jaren wist, dat ik doctores wou worden, en die me schrijven hierheen te gaan en op die kinderen te passen, die ik nog nimmer gezien heb; het is vreeselijk, het is hatelijk; ik ben zeker tante Suze vindt het ook afschuwelijk, zoo'n oud mensch blijft graag alleen.”

Ze was een beetje uitgeweend en zat nu over-eind; haar hoed lag op den grond, haar haar ging los, haar japon, vol stof van de reis, was verkreukeld, en de pendule sloeg 12. „Zult ge u verkleeden voor de koffie,” had Tante gezegd, en die 12 slagen deden haar opspringen, ze gooide haar mantel af, trok haar blouse uit; maar zou de bagage er al wezen? Voorzichtig de deur op een kiertje geopend; ja, daar stond de kleinste koffer, netjes afgestoft, voor de kamerdeur; dat heeft die kamenier zeker gedaan; nu ze schijnt ten minste te begrijpen, wat iemand noodig kan hebben. Wat doet Tante met een kamenier? Het is beslist een linnenmeid, alles zal hier zoo afgepasst saai wezen; gewis als bij grootje Rijzig ²⁾ of tante Harges wie was het ook weer? Ook een tante; brrr!

Een heerlijke opfrissing door middel van water, zeep, spons, handdoek, schuier, kam, en een andere blouse, een dunne rok, bracht haar opgeruimder beneden dan ze naar boven was gegaan.

¹⁾ Medische faculteit te Parijs.

²⁾ Een kraakzindelijke, volmaakte huismoeder uit de 17e eeuw, beschreven door tante Harges in een der romans van Wolff en Deken.

Dat de derde meid groote oogen opzette, toen ze de stoffige reiskleederen en schoenen, de gebruikte toilet-artikelen en allerlei meer, met den inhoud van den half uitgekanten koffer op canapé, tafel en stoelen vond, zal u zeker niet verwonderen; en zij, al op-ruimende en wegbergende, zich afvroeg: wat zal dat hier in huis worden? — begrijpt een ieder wel.

Het déjeuner was onberispelijk gereed gezet; en Françoise had 't op prijs kunnen stellen, (als zij om iemand anders dan zich zelve gedacht had,) dat Tante een warmen schotel voor haar gereed had laten maken, omdat *zij* reeds zoo vroeg op reis was ge-gaan. De eetkamer was lief, ouderwets, doch met smaak gemeubeld. Françoise had op het oogeblik evenwel nergens oogen voor, en was half boos toen Tante haar aanried in 't namiddaguur wat te gaan rusten, als ze ten minste niet zeer vroeg te bed wilde gaan.

„Wel neen, Tante! Ik zal van middag uitpakken en schikken, dan kan ik morgen er op uitstappen en de streek eens opnemen; het is te hopen, dat ik hier kennisjes vind, want ik had zooveel vriendinnen op school, — lieve deugd, u ziet zeker niemand.”

„Ik zie enkele families, kind; en ge moest begrijpen, ik heb mijn meeste en beste kennissen en vrienden verloren, daar ik dicht bij de zeventig ben; familie heb ik niet dan uw papa en zijn gezin; toch kunt ge het hier wel aangenaam hebben; uw grootmama en ik waren hier heel gelukkig, als wij zomers met onze ouders hier vertoefden en het was mij zeer aangenaam, alleen overgebleven zijnde, mij hier voor goed te vestigen.”

Het jonge meisje wist niet zoo gauw hier iets op te antwoorden; de oude dame was nooit een drukke praatster geweest, en haar alleen wonen had haar nog stiller gemaakt; zoodat het voor Françoise althans een verlichting was, toen ze weder boven gekomen, kon uitpakken en schikken, gelijk zij het noemde. Zij zag nu pas welk een mooie, geriefelijke kamer de oude freule voor haar bestemd had. De gediensstige derde meid hielp haar aan alles en allerlei en was (toen alle vier de koffers ledig waren en hun inhoud in linnenkast en garde-robés, in boekenkast en op étagères ordelijk een plaats gekregen had,) wel van een betere meening geworden omtrent de netheid der nieuwe bewoonster van Heide-Zicht; maar, daar Françoise al neuriënde of druk babbelende aan den gang was, zeide de dienstmaagd in de keuken teruggekeerd in vertrouwen tot de anderen: „Dit jonge meisje en nog twee kinderen, als de oude, zwakke freule dat maar uit kan houden!”

Het middagmaal was zoo mogelijk nog deftiger, dan het dejeuner. De dienstbode in haar zwarte japon, met haar breeden witten boezelaar, neepjeskapje en witte handschoenen als een pilaar achter freules stoel staande, zoodra ze de voorgediende schotels weder had neergezet, was in volkomen overeenstemming met het damasten tafellinnen, het blauw porceleinen eetservies, het zilverwerk, het antieke milieu voor bloemen en fruit op het buffet; en hoe mooi en rijk Françoise dit alles ook vond, en onwillekeurig tien jaar terug dacht, als haar papa vóór zij naar Holland ging, haar van dat alles ver-

telde — ze gaf toch een zucht van verruiming, toen het dessert was geëindigd en Tante wel even een laantje om wilde wandelen om haar genoegten te doen.

„Heeft Aaltje wel bloemen op uw balkonnetje gezet? Het is te smal om op te zitten, maar voor bloemen is het zoo lief; die kamer was de kamer van je grootmama Çoosie!”

„Hoe kluchtig Tante, als Papa over Grootmama sprak, zei hij ook dikwijls tegen mij Çoosie.”

„Wij, dat zijn mijn ouders, uw oud-oom, (die jong gestorven is), en ik, wij noemden uw grootmama nooit anders, het was haar lieflingsnaam in ons gezin; te denken, dat zij maar twee jaar ouder was dan gij nu zijt, toen zij trouwde en, . . . wat is er veel sedert gebeurd! — De oude dame verzonk in gepeins, waarop ze naar haar zitkamer terugging om een uiltje te knappen.

In de zaal, waar alle familieherinneringen bijeen waren gebracht; waar de eenzame dame in gedachten althans te midden der haren voortleefde, werd thee gedronken. 's Avonds ging zij vroegtijdig ter ruste, en voor heden had Françoise op het klokje van half tien niet tegen, al wilde zij het niet bekenen, zij was moe en had een geduchten slaap. Bij het goeden nacht zeggen, herinnerde Tante haar dat precies 8 uur het bijbellezen begon, dus . . .

„Ja, Tante, ik zal present wezen, reken er gerust op; ik ben aan vroeg opstaan gewoon, denk eens, eergisteren nog luidde de bengel voor me om half zes!”

III.

VERDWAALD.

Hoe schoon lag daar de heide in den glans van dien heerlijken zomermorgen; wat lieflijke geuren stegen op; nog enkele gevederde zangers deden zich hooren, en de dauw leende aan de omringende bosschen, waaruit hij als een fijne, gazen sluier opsteeg iets onbeschrijflijk teeders; Françoise stond dan ook als vastgenageld aan haar open venster, de voeten op het kleine balkon, de handen in verrukking onder haar lange haren om haar hals geslagen.

Ik dacht niet, dat het hier zoo mooi was; 'k ga dadelijk na het ontbijt uit; ik ga over die hei naar de bosschen daar ginds; als de kinderen hier komen, ga ik veel met ze wandelen, zou ik ze nog verstaan?

Nauwelijks was het ontbijt afgeloopen en had ze beleefdheidshalve afgedroogd voor Tante, die zelve haar kopjes enz. afwaschte, of Tante zei: „Lieve kind, ge waart op de kostschool beslist gewoon alles op vaste uren te doen; en het is zeer noodig acht te geven op den tijd en hoe wij hem gebruiken; nu moest ge een tafel van werkzaamheden maken

hoe gij uw dag wilt verdeelen; ge kunt in de zaal op de piano studeeren, 'k zal ze nu weer elke maand laten stemmen, en als ge daar tot de tweelingen er zijn dagelijks stof zoudt willen afnemen, zoudt ge mij verplichten. Truitje, mijn huishoudster, wordt wat oud en heeft, omdat de keukenmeid en de werkmeid in hetzelfde geval verkeerren, toch al zooveel meer werk dan vroeger; en ik ben in de laatste vijf jaar zóó verzwakt, ik doe haast niets meer. Als de kleintjes er zijn, zal ik een meisje er bijnemen, over dag voor allerlei licht werk, dat vlugheid vereischt. En als gij uw werkzaamheden regelt, behoef ik niet te denken waar zou Coosie wezen of wat zou ze doen?"

De oude dame was, terwijl zij dit zeide, de eetkamer rond gegaan om een blik op alles te werpen, gelijk zij gewoon was, en ging nu aan haar bureautje in haar kamer zitten, om met Truitje allerlei te regelen en te bespreken; zij had niet gezien, hoe de wangen van haar nicht purperrood werden; de bruine oogen haar aanstaarden, en de aardige roode lippen voor een driftig antwoord zich openden; maar Françoise bedwong zich, sloot vastberaden haar mond, en stapte zonder een woord te spreken de kamer uit.

De goede freule wenschte haar nicht gelukkig en tevreden te zien; en omdat vijftig jaar verschil van leeftijd de dingen heel anders doet bezien, meende ze, het was het beste, als zij het jonge meisje zelve haar dagen liet inrichten, zooals het haar 't aange-naamst was; verscheidene uren had zij in den afge-loopen nacht wakker gelegen, met deze en soort-gelijke overleggingen, en nu keek ze verwonderd op,

(daar de deur gesloten werd,) dat Françoise zonder een woord van dank voor deze beschikking was weggegaan.

Ondertusschen stapte nichtje recht toe recht aan naar de keuken, klopte aan de deur, vroeg om het noodige om in de zaal stof af te nemen en na ontvangst, ging ze naar de zaal, sloot de deur en keek rond; ze had in het minst geen begrip er van, hoe ze dit het beste doen zou; naar Tante gaan en het haar vragen was het wijste, maar daarvoor was ze te boos. Ze begon dapper bij de deur; nam van vaas, schilderij, ornament enz. de stof weg en gevoelde zich, alsof ze meer dan een uur geloopen had, toen ze klaar was.

Ze had er niets op tegen stof af te nemen, als Tante zelve 't ontbijtservies en het koffiegoed afwaschte, kon zij best dit werkje doen, maar dat Tante ieder uur van den dag wilde weten wat ze deed en waar ze was, dat was te kras, dat prikte haar!

Ze liep na het stofafnemen naar haar kamer, waschte haar handen, nam een blad papier en schreef:

a. Vóór het ontbijt: wat ik op mijn kamer goed vind te doen.

b. Na het ontbijt: stofafnemen in de zaal.

c. Pianostudeeren.

d. Wandeling.

e. Koffieurtje.

Ze ging niet verder, op de wandeling zal ik er wel over peinzen, zeide ze tot zich zelve; kreeg haar muziek en ging weer naar de zaal.

Ze studeerde een uur, zette haar hoed op en snelde

de oprijlaan af, het hek uit, naar . . . ja, waarheen zou ze gaan? Naar de hei wou ze, die had ze 's morgens zoo bewonderd, die is links van het huis dus dien kant maar uit. Spoediger dan ze dacht bereikte ze enkele heideplantjes, die langs den weg groeiden; toen zag ze een hobbelig, zanderig voetpad, met vele wilde bloemen aan beide zijden, dit pad ging zij op. Was ze van morgen niet zoo boos op haar tante geweest, dan zou Françoise op den weg gelet en gezorgd hebben tijdig voor de koffie thuis te wezen; maar nu lette zij alleen op de wandeling, de vreemde omgeving, de fraaie gezichtspunten, die zich weldra voordeden; en richtte zich naar het dichte beukenbosch, welks koelte na dezen overhaasten loop haar zou verkwikken.

Het bosch voldeed aan haar verwachting, het was heerlijk koel onder de zware kronen der reusachtige beuken; zij zette zich neder en begon met vaardige hand de talrijke geplukte bloemen te schikken. Dit gedaan, stond ze op en liep gedurende enkele minuten verder, doch daar kwam ze op een kruispunt van verscheidene paden; welk pad zou zij opgaan? langs welk pad was zij in 't bosch gekomen? Ziedaar twee vragen, die ze niet kon beantwoorden.

Ze zag voorwaarts, achterwaarts, rechts, links, en niets dan boomen, boomen, varens en enkele bloemen, anders zag ze niet. Ze liep een pad op, denkende dan zal ik den boom terugvinden, waaronder ik den ruiker gemaakt heb, daar heb ik steeltjes en blaadjes neergegoot; maar na een kwartier dit pad gevolgd te hebben, had zij de plek nog niet teruggevonden.

Ik heb zeker het verkeerde pad genomen en zij keerde op haar schreden naar het kruispunt terug. Daarna beproefde zij nog drie andere paden met geen beteren uitslag.

Moedeloos zette zij zich neder op het zachte mos aan den voet van een dier trotsche woudreuzen en vroeg zich af, wat nu? En zij begon over alles en nog wat te denken.

Weldra barstte zij uit in tranen. Waarom was *zij* zoo ongelukkig; waarom waren *haar* plannen heelemaal verwoest, waarom zou zij hier bij die oude oud-tante met die kleintjes haar leven moeten slijten?

Toen zij nog in China was, had ze al gezegd, dat zij voor doctores studeeren wou; en Papa had er in toegestemd, had haar naar Europa laten gaan; zij had mogen leeren naar hartelust; en in Madame Garin, een zeer begaafde en ontwikkelde dame, had zij een moederlijke vriendin gevonden, die met genot den voortreffelijken aanleg van haar vroolijke leerling had gadegeslagen en in de door haar gekozen richting geleid; en zie daar! geen 8 dagen geleden kreeg ze dien hatelijken brief!

O! die brief, die brief!

Papa had zware, geldelijke verliezen geleden, hij kon onmogelijk haar laten studeeren, noch de tweelingen naar kostscholen zenden; zooals hij haar gedaan had; daarom moest zij naar tante Suze gaan, die zou haar en den tweelingen een thuis geven; — haar vader betwijfelde zulks geen oogenblik, tante Suze was altijd zulk een hart van goud geweest.

Waarom moest haar dit nu overkomen? Waarom

hadden andere meisjes alles zoo, als zij het verlangden? Waarom waren haar ouders zoo ver weg? — Waarom was Mama niet hier? Die had er zeker wel iets op gevonden, om haar toch haar zin te laten hebben. Was ik maar thuis geweest. Mama zou medelijden met mij gehad hebben maar nu . . . nu? Mama schrijft enkel over die kinderen, en, dat *zij* nu heel alleen achter blijft. Waar zou Papa heen getogen wezen? Alles is anders dan ik het wil, niemand geeft om mij; Tante las van morgen: „de liefde waarmede God ons heeft lief gehad;” maar dat is alle menschen en de heele wereld bij elkaar, wat heb ik daaraan; want over één mensch en diens ongevallen kan God onmogelijk denken; Hij is nog veel verder weg dan China. En wat weet ik van Hem? Het is lang geleden, dat ik op catechisatie was; ik weet er maar weinig meer van — al wist ik er alles van, zooveel als een dominé, ik was er niets gelukkiger door. Nog veel meer zou Françoise hebben kunnen medeelen over haar overpeinzingen in het bosch. Daar zij al mijmerende wat uitgerust was, stelde zij zich op nieuw de vraag: hoe zal ik weer op Heide-Zicht komen?

Ze stond op, nam het eerste het beste voetpad en besloot dit te volgen tot zij aan een open plek, een hut, de hei of wat ook kwam. Na ruim een uur stevig doorgestapt te hebben, kwam zij aan een heide, die zich veel verder uitstreckte, dan het deel dat ze op haar kamer kon zien. Ze bracht haar hand boven haar oogen en tuurde in alle richtingen. Ze zag dennenbosschen, beukenbosschen, kreupelhout en, ja! één huisje! Ze vergewiste zich in welke richting ze

moest loopen, trok haar rok in de hoogte om gemakkelijker over de heideplanten te kunnen heen-stappen en sloeg dwars over de hei den weg in naar de eenzame woning.

Na een half uur flink doorstappen, waarbij het heidewindje wel haar slapen streefde, maar geen verkoeling van den warmen Junidag bracht, vond zij een diep, breed wagenspoor; dit volgde zij; en, wat blijde verrassing! geen vijf minuten later kwam zij een wagen met plaggen tegen.

Dadelijk vroeg ze den man, die naast den mageren ouden knol voortstapte: „Vrind, ben ik hier op den weg naar Apeldoorn?”

De Veluenaar stond stil, lichtte zijn pet af, nam haar op van hoofd tot voeten en zei: „Deerntje, mut ie noar Aepeldoorn? — binnen tien minuten zijde ie te Epe. Volg deus woagenspoor moar, en goa dan in de herberg er bie liggen, oars wor ie ziek; dan kun ie van middag om vief uur met den spoorwoagen noar Aepeldoorn komen.”

Hier was niet veel tegen in te brengen, doch Françoise vroeg nog: „Ge zoudt mij niet even den naasten weg naar Apeldoorn kunnen wijzen, goede vrind?”

Neen, deerntje, ie zijde hier midden op 't heiveld, hoe ie hier zoo gekomen zijt, wèet ik niet; moar eerst mut ie noar Epe goan om op den weg te komen, en dan is het drie uur lōpen. — Als ie deus spoor houdt, dan doe ie wel, — g'n dag.” De man lichtte nogmaals zijn pet af, riep: ju, bruune! ju, ju! — hielp zelf een handje meê om den wagen

weer aan den gang te krijgen, en was verdwenen langs dezelfde kromming, die hem aan Françoise's oogen ontdekt had.

Het spreekwoord zegt: „Goede raad is duur,” zij had hem hier voor niemendal gehad en weifelde evenwel om hem op te volgen; haar gezond verstand echter zei, dat de man schoon gelijk had, en hoe ook tegen haar zin, zij volgde het wagenspoor, met steeds loomer schreden, want ze was zeer vermoed en zóó warm! Aldus bleken de 10 minuten voor haar er 25 te wezen; maar toen was ze dan ook bij het aardige kerkje, in het lieve dorp, met zijn nette huizen en eenvoudige doch hoogst zindelijke herberg, beschaduwd door zijn merkwaardige linde. ¹⁾ Daarheen begaf ze zich, een oogenblik vroeg ze zich af, heb ik wel mijn portemonnaie bij me? haar hand was reeds snel in haar zak gedaald en het gewicht van haar beurs stelde haar volkomen gerust. Ze kon betalen voor verkwikkingen, voor een rijtuig desnoods, om haar zoo spoedig mogelijk naar Apeldoorn te brengen.

De eenvoudige herbergierster deed haar uiterste best; zij ried de juffer aan, zich met lauw water te wasschen, haar bovenkleederen uit te trekken en een uurtje op een bed te gaan liggen; na een kop koffie met brood en eieren gebruikt te hebben, en dan met den locaaltrein te vertrekken.

---

¹⁾ Deze lindeboom met zeer prachtige kroon, welks takken zich bijna rechttop verheffen, is zoo geleid, dat in zijn kruin om kleine tafeltjes zitplaatsen voor ruim twintig personen zijn. Als des avonds in den boom lampen branden, is het een zeer schoone, koele, eigenaardige rustplaats.

Om de stukgelopen voeten wikkelde de vrouw strookjes oud linnen, na ze met sla-olie ingewreven te hebben; en Françoise gevoelde zich door deze vriendelijkheid opgebeurd en getroost. Kort lag ze nog maar op het kraakzindelijke bed en ze was diep in de rust, zoodat het moeite kostte haar wakker te krijgen, om bij tijds aan den trein te komen.

Ditmaal kwam Françoise aan het station dicht bij het vorstelijk paleis aan, waarop de driekleur wapperde; ten bewijze dat de Koningin daar vertoefde.

Men beduidde haar den weg naar Heide-Zicht en weldra zag ze het vriendelijke buiten en de mooie oprijlaan voor zich; het was ruim vijf uur!

Weer vroeg ze zich af: „Zal ik naar Tante gaan en vertellen hoe het gebeurd is, haar excuus vragen voor de onrust, die ik haar veroorzaakte?” Want haar geweten zeide: uw tante had wel iets van uw voornemens moeten weten; denk eens, ge zijt hier pas sedert gisteren; doch daar dacht ze weer aan de woorden van Tante, die haar zoo boos hadden gemaakt, de kleur vloog weer naar haar van vermoeidheid bleeke wangen, zij hief haar hoofd trots op, liep de vestibule door, de trap op en ging naar haar kamer.

Het eerste, waarop haar oog rustte, was de tafel van werkzaamheden. Zij schreef naast *d*, „Wandeling” met groote letters, „van 11—5 uur”; daarop barstte ze in een schaterend gelach uit; doch het is half zes, weldra gaat de bel voor het diner, ik zal mij kleeden, en naar beneden gaan. Hoe zal Tante wezen; had Tante naar haar laten zoeken? Was Tante boos? Waar was zij thans?”

Had Françoise kunnen doen, wat wij geen van allen kunnen, namelijk door den vloer heenzien, dan had zij Helena Denkler naast de oude freule op de canapé zien zitten; zij was gekomen om met Françoise kennis te maken en haar uit te noodigen a.s. Vrijdag mee naar Deventer te gaan, waar de dokter consult moest houden; en vernam nu dat Françoise dadelijk na het ontbijt de eetkamer had verlaten en men sedert niets van haar had gezien.

„Zij nam stof af in de zaal, studeerde een uur en is toen gaan wandelen, volgens haar tafel van werkzaamheden.”

„Tafel van werkzaamheden, zegt u, tafel van werkzaamheden, freule?”

„Ja, mijn kind; ik ried haar aan, den dag geregeld te verdeelen en zich aan zulk een verdeeling te houden, dan doet men veel af in weinig tijd, en ik zou steeds weten wat ze deed. Nu déjeuneeren wij om één uur; mijn huishoudster ging zien waar ze bleef, daar ze na het bellen niet gekomen was; zag niemand of niets; alleen een tafel van werkzaamheden lag op de schrijftafel; ze was zeker op school gewoon om elf uur uit te gaan; had ze maar iets gezegd, maar sedert heb ik nu op haar zitten wachten; ik ben er zoo moe en zenuwachtig van; als de tuinjongen niet ziek was, zou ik haar laten omroepen, maar het is zoo ver om naar het dorp te sturen, de omroeper woont heel . . . .

„O, freule, viel Helena in, „daar komt iemand de oprijlaan op, een aardig dametje met een licht blauwe blouse en een donkeren rok, kan dat uw nicht wezen?”

„Ja, dat is ze,” zeide de freule, haar lorgnet opzettende, „och, hoe ondeugend van haar, zoo lang uit te blijven, ik was zoo ongerust, ze kon wel verdwaald wezen, in een kuil gevallen zijn op de hei, of van hoofdpijn een flauwte hebben. Als ze zoo lang uit wilde gaan, waarom dan het mij niet gezegd, ik weet hier mooie wandelingen genoeg, ik zou des noods mijn linnenmeid meegestuurd hebben; ik was al in angst, mijn neef te moeten melden, wat haar reeds den eersten dag overkwam.... ze is heel ondeugend!”

Helena vroeg zich intusschen af: Wat zou mama gedaan hebben, als Laura zes uur uit was, zonder dat zij er van wist. Helena voelde medelijden met de oude dame, wier ongerustheid zich lucht gaf, nu de oorzaak weggenomen was, en wier kalm leven zoo onzacht werd gestoord; maar ze voelde ook medelijden met het trotsche, bleeke gelaat, dat een zeer droefgeestigen trek vertoonde, en zoo ver van haar moeder was; en Helena, thans wetende wat dit beteekent, trachtte tante en nicht goed te doen door te zeggen: „Freule, er zal wel de eene of andere oorzaak buiten Françoise's toedoen geweest zijn voor haar lang uitblijven;” middelerwijl stond zij op om te vertrekken en voegde er nog bij: „u verlangt zeker naar boven te gaan om met Françoise te spreken, zij ziet er zoo vermoeid uit.”

„Helena, ik naar boven gaan, ik, haar tante, die zij ontrust heeft, zij behoort tot mij te komen; maar ga nu niet dadelijk heen, ge hebt nog wel een oogeblikje tijd”....

's Avonds vertelde Helena het geval aan Victor, die evenals zijn zuster meende, dat beide te beklagen waren. „Een echte, gemeente verontschuldiging, zoodra ze thuis kwam, had alles in orde gebracht; nu zullen beiden elkaar nog minder verstaan, en toch is de oude freule een godvreezende dame, naar 't mij toeschijnt.”

En Françoise had door haar zijraam Helena zien vertrekken en tot zich zelve gezegd: „Wie zou die jonge dame wezen? — Wat zou zij doen, als zij in mijn plaats was? — Maar dat kan niet, zij heeft beslist alles, zóo als zij het verlangt: en heeft niets, laat staan alles wat haar beviel, behoeven op te geven. Ik zat liever op een naakt zolderkamertje dan in dit elegante vertrek, als ik maar mijn zin had; ik haat het hier te wonen en ik begrijp volkomen, hoe Tante het hatelijk vindt mij hier te hebben. Indien Tante net zoo verdrietig is als ik, dan is het juist goed.”

't Kwam niet in Françoise op, hoe zeer zij haar tante onrecht deed, en zij stelde zich niet voor hoe zij door liefde en gezelligheid kon zorgen, dat het onderstelde verdriet der oude dame werd weggenomen. Zij dacht alleen telkens weer aan haar eigen teleurstelling, en haar gansche hart murmureerde over de vernietiging harer plannen.

Wanneer iemand wrevelig is, wreekt hij zich vaak op den eerste den beste, al heeft die part noch deel aan de zaak; zoo ging het onze teleurgestelde Françoise ook; ze was wrevelig, en weet alles aan Tante, en zag het goede voorbij, dat zij juist door haar genoot.

IV.

DE EERSTE DAGEN.

Kort voor de bel gehoord werd om aan tafel te komen, stapte Françoise haar tantes kamer binnen.

„Tante, daar ben ik weer; ik ben geducht aan 't dwalen geweest, 't was romantisch, doch wel wat vermoeiend,” — en dit was alles wat ze zeide; geen enkel woord van spijt, omdat ze Tante misschien ongerust had gemaakt; en Tante, zij wachtte er op in somber stilzwijgen. Een woord tot verontschuldiging en een woord van vergiffenis zou Tante en Nicht tot elkaar gebracht hebben.

Beiden zetten zich daarna aan tafel, en beiden waren blijde toen het diner afgelopen was. Tante was te moede voor het wandelingetje na het eten; en dommelde langer dan gewoonlijk in haar kamer, voor ze in de zaal kwam theedrinken, waar ze haar nicht in een boek verdiept vond; met een vormelijken nachtkus ging deze naar boven en Tante zuchtte, terwijl ook zij haar slaapkamer betrok.

Het uitstapje naar Deventer, waarin tante Suze

voor Françoise had toegestemd, was zeer naar genoegen. In de aardige panier, naast Helena gezeten, genoot Françoise van de mooie vergezichten, van de vriendelijkheid en belangstelling, die Helena haar betoonde en de jonge dames waren weldra op haar gemak, alsof ze elkaar reeds lang gekend hadden. De dokter ging de stad in, het rijtuigje stalde aan „De Worp”, ¹⁾ de jonge dames gingen wandelen en zaten daarna onder de heerlijke boomen de terugkomst van den dokter af te wachten.

Heel wat had Françoise verteld van de kostschool en het leven in Frankrijk, waar zij de groote vacaties bij verschillende families had doorgebracht; en menige ondeugende grap had zij alleen of met anderen uitgehaald, waarover zij nu nog hartelijk lachte.

„Gij zijt een echte zottin geweest,” merkte Helena op na een dezer geschiedenissen, „net als Laura, mijn zuster, zou Mama zeggen.”

Françoise kleurde even, doch vervolgde, zottin? „la petite sotté” was mijn bijnaam op school, 't klinkt allebei heel goed bij mijn verkorten naam Çoosie, „Çoosie, Zottin.” — „Çoise la sotté,” en ze lachte hartelijk; eensklaps hield ze op, „hier, hier zal niemand mij zottin of la petite sotté noemen; die tijd is voorbij.”

„Waarom niet, Çoosie?” vroeg Helena, die verbaasd de plotselinge verandering in uitdrukking op het levendige gelaat naast haar waarnam.

„Waarom niet? Wel ik moet deftig worden als

¹⁾ De Worp is een uitspanning en logement vóór de Usselbrug te Deventer.

gouvernante van de tweelingen; plechtig, afgemeten als een rechter; oud, oud als, als . . . tante Suze. Ik moet bijna niet spreken, vooral niet lachen, op de minuut af alles verrichten; het is zóo, zóo vervelend! En zie daar! na het verhaal van allerlei zotheden kwam eensklaps de ware gesteldheid van haar gemoed in deze laatste dagen voor den dag met den uitroep: „Was het maar enkel vervelend, maar ik ben zoo diep, diep ongelukkig!”

„Arme Çoosie, arme Çoosie,” en zachtkens legde Helena haar hand op die van de weenende Françoise; deze wendde haar hoofd af en beproefde tevergeefs haar tranen meester te worden. Zij had er niet over gedacht, Helena deelgenoot van haar verdriet en moeielijkheid te maken; zij voelde echter zulk een groote behoefte aan een vriendin, aan wie zij niet per brief als aan mevrouw Garin, maar aan wie zij zóo haar hart kon uitstorten; en daar de belangstelling van Helena oprecht was geweest, in al de aardige of dwaze dingen, die zij haar reeds verteld had, begreep zij, dat de eigenares dier diepe, zachte, blauwe oogen met dubbele aandacht zou luisteren, als zij over haar teleurstelling sprak.

Stevig drukte zij Helena's hand als tot antwoord en zeide toen: „Ik zal u alles vertellen en dan moogt ge mij verachten, beklagen of, wat ge wilt.”

Met haar oogen naar de IJselbrug gewend zat Helena en luisterde; haar hart vroeg intusschen om wijsheid aan Hem, die mildelijk geeft en niet verwijt. En onderwijl vernam zij, hoe Françoise den brief van

haar papa had ontvangen; die brief had een eind gemaakt aan haar onbezorgd leven, had haar plan doen schipbreuk lijden, en heden over acht dagen komen de tweelingen, en dan zal het nog tienmaal erger worden. Ik zal natuurlijk gezelligheid genoeg hebben; doch hoe zal *ik* ze leeren behoorlijk tegenover Tante te wezen, als *ik* zelve het niet ben. Ik kan niet anders dan knorrig tegen haar zijn, en zij denkt dat ze vriendelijk is; eigenlijk is ze heel goed. Ik zeg telkens weer tegen mij zelve: Tante is oud, zij is met geen jongelui gewoon, zij meent het goed; nauwelijks ben ik evenwel beneden en met Tante, en zij zegt het geringste, dat mij niet bevalt of dat ik niet verwacht, dan zou ik uit mijn vel kunnen springen van ongeduld; ik zwijg, maar zij heeft het gezien, dat begrijpt ge toch wel! Ik heb nooit een slecht humeur gehad, neen, ik geloof het niet; maar hier, hier kan ik niet goed zijn. Ik zou geen heilig boontje willen worden, geen brave Maria, maar toch zóo als ik nu ben dezer dagen, neen, 't is al te erg. Waart *gij* den heelen dag bij mij, dan zou 't wel beter gaan.

Helena glimlachte flauwtjes. „Veel eer,” zeide zij, „mijn invloed zou spoedig uitgewerkt zijn. Gij hebt Een noodig, die sterker is, en altijd en overal bij u is.”

„Ja, ja!” zuchtte Françoise, „altijd iemand bij mij om mij goed, vriendelijk, onzelfzuchtig te maken; is het niet jammer dat die goede, oude tante Suze het niet kan?” zei ze half spottend, half ernstig.

„Gij woont bij tante Suze, doch Hij, die *Eène*, die *Sterkere* zou in u komen wonen.”

„Wat meent ge, Helena? Ik begrijp u heelemaal

niet;" en haar verbaasde bruine oogen zetten haar woorden kracht bij.

„Hebt gij den Heiland lief, Françoise; vraagt gij Hem om de inwoning van Zijnen Geest? Hij is de Sterke Held, die allen helpt, die het van Hem verwachten."

Françoise schoof onrustig op haar stoel heen en weder; Helena sprak niet meer, en zij moest een antwoord hebben. Bijna fluisterend zeide Françoise: „Ik denk zelden om Hem, en ik houd er ook niet van over zulke dingen, die op de catechisatie en in de kerk hooren, te praten. — Kijk, daar zie ik den dokter komen!"

De dokter had zijne zuster opgedragen, als zij hem zag, te laten inspannen, en weldra was het drietal weder op weg naar Apeldoorn.

De dokter was verwonderd, dat ze volstrekt niet in de stad geweest waren. „Doch het schoone weder en de heerlijke plekjes aan deze zijde der rivier zijn voldoende om een paar uur te doen omvliegen, en meisjes praten altijd zóo lang," voegde hij er ondeugend bij, „dat de tijd om is voor zij het weten."

Helena had den draad van het gesprek niet weder opgevat; met tact zorgde zij geen nieuw gesprek tusschen haar tweeën te beginnen; en met genoeg schonk zij thee voor haar broeder en haar nieuwe vriendin. Omdat Liesbeth het theegoed reeds onder den grooten kastanje had neergezet, was dit een gezellig besluit van het uitstapje. Ze gaf juist de kopjes aan, toen Liesbeth nog een stoel aandroeg; want, daar was de heer Groot!

Françoise verbeeldde zich weder in haar oude om-

geving te wezen; niet door de thee, maar door het gezellige praten, de eenvoudige aardigheden en nieuwtjes van den dag, die zij aanhoorde. Tante Suze's deftige eetkamer en de komst der tweelingen schenen ver weg, en met schitterende oogen genoot zij van het huidige oogenblik.

Dewijl de Deventer tochtgenooten vroeg gegeten hadden, kon Françoise na de thee nog blijven croquet spelen; zij vond het wel een reeds ouderwetsch spel, volbloed tennisspeelster als ze was, maar ze was te beleefd om dit te zeggen. Zij speelde met vuur, en toen de dokter na haar den stok raakte, riep zij uit: „Ik wist het dadelijk, wij zouden het winnen, want u lette beter op uw spel, dan die twee anderen: ik hoop, tante Suze schaft een croquet-spel aan om de tweelingen te vermaken.”

„Zij zullen u in 't bijzonder toevertrouwd zijn, niet waar?” vroeg de heer Denkler.

Al de vroolijkheid uit Françoise's gelaat verdween, toen zij antwoordde: „Ja, Papa verlangt dit van mij.” Op vaster toon ging zij voort: „ik ben besloten het werkje van hun opvoeding zoo goed mogelijk te doen; toch weet ik niet hoe het aan te pakken; uw zuster zal mij wel raad willen geven, niet waar?”

„Daar ben ik zeker van. Gij kunt, zoo dikwijls als ge maar wilt, even aanloopen. Helena is een allerliefste meid, als ge eens wist, hoeveel zij opgeofferd heeft om mijn huishoudstertje te worden, dan zoudt gij pas begrijpen kunnen, hoe lief zij is. Kom maar heel druk, ik ben soms bang, dat zij het hier wat saai vindt.”

„Zij ziet er *innig* gelukkig uit,” zeide Françoise terwijl ze Helena met den heer Groot de poortjes zag ophalen en het croquet spel wegbergen.

De dokter knikte als in gedachten, daarop zei hij: „Zij is *innig* gelukkig, omdat zij vrede heeft, die maakt *innerlijk* gelukkig, maar ik zou haar ook gaarne uitwendig altijd opgewekt zien.”

Françoise vroeg zich af, of „innerlijk gelukkig” en „die Eéne, die Sterke zou in u komen wonen,” hetzelfde beteekende, maar voor zij dit onder woorden kon brengen, kwam Helena naar haar toe en zei: „Wil ik met u naar Heide-Zicht gaan, want mijn afspraak met de freule was, dat ge na de thee thuis zoudt wezen.” Recht gezellig sloeg het viertal den weg naar het buiten in; en na een vroolijk vaarwel, stapte Françoise recht toe, recht aan de zaal in, en begon: „Dag Tante, ik heb zoo'n heerlijken dag . . . .

Tante hief haar hand op en stopte den woordenvloed. „Waarom komt ge zoo laat terug? Ik had u noodig, en verwachtte niet, dat ge zoo lang zoudt uitblijven. Hoe komt dat?”

De vroolijkheid van Françoise daalde tot het vriespunt, en haar trots rees tot het kookpunt. Een oogenblik streed zij met zich zelve, en toen vlogen haar goede voornemens naar de vier windstreken, en zij antwoordde stijfjes: „Helena zeide, u hadt goed gevonden, dat ik na de thee zou thuishkomen. Goeden nacht!”

„Wacht even Françoise,” riep de freule sneller dan ze nog ooit gesproken had, „de tweelingen zijn komen!”

„Wat zegt u, de tweelingen? Wanneer? Waar zijn ze?”

„Ze zijn naar bed: *Gij* hebt zeker geweten dat ze komen zouden; ze kwamen om 3 uur, het was heel onvriendelijk van u, niet thuis te komen, als ge het wist.”

„Ik wist er niets van Tante, ze zouden aanstaanden Vrijdag komen, waar zijn ze?”

„Ga ze niet wakker maken, ze hebben den heelen avond gehuild en zijn nu naar bed.”

„Maar Tante, waar zijn ze? U begrijpt toch wel, hoe ik ze verlang te zien.”

„Ze zijn in mijn kleedkamer en in de kleine logeerkamer, maar wacht nu toch tot morgenochtend, maak ze niet wakker, *Françoise!*”

De laatste woorden waren in de lucht gesproken, want *Françoise* was de kamer al uit; en de freule liet haar breiwerk in haar schoot vallen en weende. „Ik ben te oud, ik kan er niet meer tegen, zooals toen mijn neef nog een jongen was, en *Françoise* begrijpt er niets van.”

Weldra kwam *Françoise* weder beneden. „Wat zijn ze lief,” riep zij uit, „ze zijn zoo blij me te zien. Robbert zegt, ik lijk op het groote portret thuis, en Bertha zegt, ik lijk er niets op: ze zijn zoo lief, ze pakten me zoo! Maar ze zeiden ze hadden zoo'n trek in een beschuitje, kan ik het trommeltje meenemen, Tante, en de kan met melk?”

„*Françoise*, ik heb je gesmeekt, ze niet wakker te maken, en nu heb je het toch gedaan.”

„Maar Tante begrijpt u dan niet, dat ik verlangde

ze te kussen en iets van Papa en Mama te hooren; weest u maar niet ongerust, ik krijg ze wel gauw in slaap." Weg was ze met de beide zilveren trommeltjes; zoowel dat met de koekjes als dat met de beschuitjes.

Tante Suze rolde haar breiwerk op, belde voor de derde meid, en ging zuchtende naar haar slaapkamer. Was het niet zeer onaangenaam, alleen te zijn, toen de tweelingen aankwamen; was het niet vermoeiend geweest, ze te troosten, daar ze zóo naar hun ouders verlangden, vooral toen de dame, die de reis met ze gedaan had, vertrok? en ze daardoor geheel alleen schenen? En was het nu niet dubbel onvriendelijk van Françoise ze te gaan wakker maken, en de gulle dame te spelen, die ze in bed op koekjes en melk trakteerde, alsof tante Suze ze hongerig ter ruste had gezonden? De freule begreep niet, dat haar nicht niet inzag, hoe zij van middag thuis zijnde groote diensten had kunnen bewijzen, en hoe zij nu te opgewonden was om aan iets of iemand anders te denken dan aan haar eigen invallen.

Den volgenden morgen lag freule van R. met zenuwhoofdpijn te bed en Françoise had de tweelingen geheel voor haar alleen. Zij pakte hun koffers uit, schikte hun goed in de kasten, speelde en joelde met ze; nam ze na de koffie mee uit. De kinderen, aan een heet klimaat gewoon, genoten van een flinke wandeling; maar op den terugweg voorbij een der heldere, stroomende beekjes komende, hadden ze in een ommezentje schoenen en sokjes uitgegooid en sprongen en plasten naar hartelust in het water,

waardoor pantalon, rok en jurk weldra dropen. Tegen 4 uur kwamen ze met Zus thuis; drijfnat stonden ze stil op de trappen, waar langs tante Suze juist langzaam naar beneden kwam.

„Is de hoofdpijn over, Tante?” vroeg Françoise, één druipend kind aan elke hand; „we hebben veel plezier gehad, alleen zijn ze wat nat; maar als ik ze heb verschoond en verkleed komen ze bij u in de veranda!”

Toen Françoise met de twee kinderen in hun beste plunje door de zaal naar de veranda ging, was tante daar niet meer; de huishoudster zei spijtig: „De freule heeft kalm een kopje thee gebruikt en is weer naar haar kamers gegaan; de freule kan niet tegen zulk een drukte.”

„O, heel goed! dus kinderen, gij moet in huis niet zooveel leven en drukte maken; ik zal jullie een boek geven, dan kan je lezen.”

Robbert was evenwel niet tot lezen geneigd. Hij liep de zaal rond, kwam nu aan dit dan aan dat voorwerp; klauterde op de stoelen en sofa's, om alles te bekijken; gestadig vergezeld door Bertha, die met een halffluid: „Pas toch op Robbert, sta niet op de antimacassar, kom er niet aan, wees voorzichtig!” haar hart lucht gaf. Dit duurde zoo voort, tot Françoise, die in haar boek verdiept was, eensklaps opkeek, en hem op zijn teenen op een gewerkten stoel voor de geopende zilverkast zag staan, uitriep: „jou, stoute jongen!” Hierdoor verschrikt, kwam hij met een zilveren kandelaar in zijn hand op den vloer terecht.

Bertha begon te schreien, Robbert te schreeuwen en Françoise, bleek van schrik, tilde den jongen en den kandelaar op: „Hij is gelukkig niet gedeukt,” zei ze, „maar ik moet het aan Tante vertellen; wat zal ze wel zeggen; hoe durfde je die kast te openen, kan je niet stil en zoet wezen? Ik denk dat het je bedtijd is.”

Robbert hield dadelijk op met schreeuwen en lachte nu luidkeels. „Bedtijd, bedtijd! Françoise, wat ben jij voor een zottin? Kleine kinderen gaan om zes uur naar bed, maar Robbertha ¹⁾ en ik zijn tien; onze tijd is nooit vóór achten!”

„Was tante Suze maar beneden, die zou jullie een geschiedenis vertellen” zei Françoise.

„Ik dacht, dat je niets van Tante hieldt,” zeide Bertha, haar groote blauwe oogen onderzoekend op haar zuster geslagen.

„Kind, hoe kom je aan zoo iets?”

„Wel, je gaf haar geen eens een kus toen wij thuis kwamen en ze de trappen afkwam; en je leek den heelen dag niets bedroefd, omdat ze ziek was.”

Hier viel Robbert in: „Ik geloof niet, dat ze er iets om geeft, dus hoeft ze ook niet te doen, alsof het haar kan schelen; maar Papa vertelde ons, dat tante Suze de beste, de echtste vriendin was, die hij op aarde had, en Papa zei, dat we haar lief moeten hebben; moet jij dat niet Françoise? En, kan jij niet

---

¹⁾ Robbertha was de gansche naam van 't mei-je; en Robbert gebruikte dien altijd, als hij het voor haar opnam; zeker ten teeken dat zij en hij bij elkaar hoorden.

met ons spelen, ons wat vertellen?" vroegen nu beiden.

„Ik heb den ganschen dag al met jullie gespeeld, ik ben er moe van," klonk het op knorrigen toon.

„Mama was nooit moe, Mama is nooit knorrig of brommerig; Mama zei: Françoise zal bij Tante een moeder voor je wezen," zeide Bertha met oogen vol tranen.

De rechte snaar in Françoise's hart was geraakt, en geheel verteederd zeide zij nu: „Wel ja, ik zal alles doen wat ik kan, Papa en Mama zijn zóo ver weg, van mij ook; ik dacht er niet dadelijk aan. Kom, huil niet Bertha, heb jij je niet zeer gedaan Rob? Ik zal Tante's domino-steenen krijgen en dan zullen we eerst in de veranda gaan zitten en domino-spelen; ken jullie het niet? ik zal het je leeren, het is heel aardig; en dan zal ik tot 8 uur je voorlezen."

Heel moede en vaak heel kregel, voelde Françoise zich in de dagen, die volgden. Zij bleef maar hopen, dat het een of ander wel zou gebeuren, dat verandering bracht, en zij wou anders wezen en alles anders hebben. Over eentonigheid had ze niet te klagen, maar dikwijls voelde zij zich afgemat door altijd weer de tweelingen tot haar last te hebben; kwam Tante haar te hulp en vertelde een sprookje, of een geschiedenis, of iets van Papa's jeugd, dan was zij half jaloersch, veronderstellende dat de kinderen meer van Tante hielden dan van haar. Nu eens bedierf zij ze, dan weer beknorde zij ze te veel over kleinigheden, tot Robbert na enkele weken soms

onhandelbaar was; en dan moest Françoise tot het gezag van tante Suze de toevlucht nemen.

Zij ontmoette Helena in dien tijd verscheidene malen; een paar keer had zij met Robbert en Bertha een visite op „Mijn Genoegen” gemaakt; ook waren de dokter en Helena door freule van R. te dineeren gevraagd; maar bij elke ontmoeting zorgde Françoise er voor, iedere gelegenheid tot een vertrouwelijk onderhoud te vermijden. Weinig bevroedde zij, dat Helena gedurig voor haar bad om de wijsheid, die van boven is; om den Geest, welke die wijsheid schenkt; opdat het vermoeide en teleurgestelde hart van Françoise ook rust zou vinden bij Hem, die zeide: „Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u ruste geven”. Mattheus XI vers 28.

Françoise maakte zich zelve wijs, dat de eenige toevlucht in alle moeielijkheden, waarvan Helena gesproken had, die Sterkere, die door alles heen helpt, haar geen goed kon doen in den omgang met de twee kinderen; daarom was zij op haar voornemen teruggekomen om Helena raad te vragen. Bovendien dacht zij menigmaal, als ik uitwendig gelukkig was, dan was het van binnen ook alles in orde; Dokter Denkler had het glad mis; hij begrijpt niet, dat Helena een heerlijk leventje heeft; zij regeert haars broeders boel, heeft niemand die het haar lastig maakt; het was wel schande, als zij niet immer tevreden was.

Elken dag werd Françoise ongeduriger en moeielijker voor iedereen. Tante Suze zag vermoeder, bleeker en zwakker dan ooit; en de tweelingen die

deden altijd kattedwaad, hetzij in de oogen hunner tante of het meest in die hunner zuster; zij kregen vaak onverdiend knorren, verlangden naar China, (niet om de Chineezen te zien, maar om bij hun papa en mama te wezen;) en zoo ging de zomer voorbij; de herfst had zijn intrede gedaan in het land, toen er iets gebeurde, waardoor een einde aan de moeielijkheden kwam.

V.

DE BRAND.

Op een warmen Septemberavond wilde Robbert niet in huis komen; het dauwde zwaar en Françoise vreesde voor een verkoudheid, als hij nog langer buiten bleef; na driemaal geroepen te zijn, kwam hij nog niet. Tante Suze besloot toen uitvoering te geven aan haar opgevatte voornemen en nam de teugels in eigen handen. Aaltje werd gebeld, moest Robbert dadelijk bij de freule in de spreekkamer brengen, vandaar werd hij terstond naar bed gezonden. De teerhartige Bertha smeekte om ook vroeg naar bed te mogen gaan; zij kon er niet aan denken op te blijven, als Rob in bed was; en toen zij haar verlangen ingewilligd zag, droogde ze haar tranen en ging naar boven. Tante zocht nu Françoise op, die lusteloos voor de piano zat en achteloos in haar muziek bladerde.

„Lieve Çoosie,” zei de oude dame, en nooit had nicht haar tante op vriendelijker toon hooren spreken, „kind, ik heb er over gepeinsd, maar geen van

beide behandelen we de tweelingen goed. Ik heb medelijden met de arme kinderen, zoo ver verwijderd van hun ouders, en met u, die voor de taak, door uw vader u opgelegd, niet berekend schijnt. Mij dunkt, Robbert en Bertha hebben nu lang genoeg den heelen dag niets gedaan; zij zullen zich bij eenige geregelde dagelijksche bezigheid beter bevinden."

"Tante, zeker moet ik een tafel van werkzaamheden voor ze maken!" viel het jonge meisje plotseling in.

"Wel ja! mijn kind, waarom niet? Geef ze elk een half uur pianoles tusschen negenen en tien; en laat ze dan een beetje rekenen en schrijven tot elf uur; dan kunnen ze hun beschuit en glas melk gebruiken, daarop een loopje doen tot koffie drinken; in den namiddag moeten ze van u een uurtje les in geschiedenis en aardrijkskunde hebben. Daarna zal ik ze bij mij nemen, en kunt gij uw piano studeeren; en nu het eigenlijk niet goed meer is na het diner buiten te loopen, konden we dan allen vier met gezellige spelletjes in de zaal den avond doorbrengen tot hun bedtijd.

"Zooals u wilt, Tante."

"Ik zou verlangen, dat het ook was, zooals gij 't wilt, mijn lieve!" zeide tante Suze vriendelijk. Scheelt er wat aan Çoosie?

"Neen Tante," op denzelfden afgemeten toon.

"Ik vrees menigmaal, dat gij u hier niet gelukkig gevoelt; ik zag u zoo gaarne tevreden, ik vraag het zoo menigmaal voor u. Kon ik maar iets doen, om u den inwendigen vrede deelachtig te maken; doch dat staat niet in mijn macht."

Vreemd zag Françoise bij deze laatste woorden op, net iets van Helena en haar broeder, dacht zij.

„Kunt gij mij niet zeggen, wat u eigenlijk onrustig, menigwerf droefgeestig maakt, lieve nicht?”

„Neen Tante” klonk het opnieuw, „ik ben meestal ellendig. Gij zoudt het ook zijn, als ieder en alles, waar gij om gaaft, van u weggenomen, weggerukt waren!” — Haastig sloot zij den muziekdrager en verliet de kamer.

Gelijk den eersten dag verborg zij haar gelaat in de kussens van de sofa en weende en snikte. Ja, zij was diep te beklagen, zij was heel ongelukkig! Waarom mocht zij niet gelukkig wezen? Als de dingen maar zóo liepen, dat zij haar hartewensch kon verkrijgen. Als de tweelingen maar iemand anders hadden om ze na te loopen, dan zou zij veel meer van ze houden. Als tante Suze maar zoo ouderwetsch niet was, als alles in dit huis maar niet zoo geregeld moest gaan, als Tante het maar niet altijd over regel en orde en tafels van werkzaamheden had!

Die laatste gedachte deed haar overeind zitten; tante Suze zal haar zin hebben, zij krijgt net wat ze wil. Françoise stond op, streek zich over het voorhoofd, liep naar beneden en ging de zoogenaamde boekenkamer binnen. Het was naar twee eikenhouten, fraai gebeeldhouwde, antieke boekenkasten, die daar stonden, dat men het vertrek, (de kamer van der kinderen overgrootvader,) aldus genoemd had.

Het was reeds donker in de boekenkamer, doch Françoise wist waar de lucifers stonden, stak het

gas op, wierp de uitgeblazen lucifer in de prullemand, kreeg een groot vel Hollandsch papier, een lange liniaal, een vel vloeï en een potlood, draaide het gas uit en ging naar haar kamer terug. Daar trok ze lijnen en werkte de tafel van werkzaamheden uit, juist als Tante de zaakjes had opgenoemd. Alles opgeschreven, ging zij weder op haar sofa liggen.

Het kwam nooit in haar op in den Bijbel, die op een lief lezeraartje naast den schoorsteen lag, een enkel vers te lezen; noch 's morgens, noch 's avonds opende zij Gods Woord. Zij had het zelfs vreemd gevonden een Bijbel op haar kamer te vinden; Tante las 's morgens hardop voor allen uit den Bijbel voor, was dit niet voldoende? Het gebed, als kind haar voorgezegd, zeide ze werktuigelijk 's morgens en 's avonds, voor haar bed geknield, op, doch op de woorden lette zij nimmer. Nu, daar ze naar bed wilde gaan, zei ze alvorens zich te ontkleeden haar avondgebed op en herhaalde ze de laatste woorden: „Om den wille van Uwen lieven Zoon, onzen Heere Jezus Christus, Amen.” — Toen wierp zij zich weer op de sofa.

De woorden van Helena, onder de boomen van „De Worp” tot haar gesproken, kwamen haar weder voor den geest, en zij vroeg zich af: „Zou Jezus Christus mij kunnen helpen? Waaraan? Zou Hij mij liefderijk en gelukkig maken. Met andere onstandigheden zou ik liefderijk genoeg wezen, en gelukkig? Ja, beslist. Op school was ik bemind genoeg, al noemden ze mij Françoise, la petite sottte; maar was ik echt gelukkig?”

Dokter Denkler zeide: „Mijne zuster heeft *innerlijk* vrede, die maakt gelukkig;” en, Françoise moest het zich zelve bekennen, innerlijk gelukkig, door waren vrede, dit was op de kostschool ook niet met haar het geval geweest. Kon zij alle dingen, die haar tegen waren, maar veranderen, dan zou ze uitwendig, en, ze twijfelde er niet aan, ook inwendig gelukkig wezen. Intusschen sliep zij onverwachts in; moe van denken en van allerlei aandoeningen en overleggingen.

Toen zij wakker werd was het stikdonker in haar kamer en ze had een vreemd gevoel in haar keel, als zou ze stikken; ze ging werktuigelijk overeind zitten, en met moeite opgestaan, ging ze met wankele schreden naar het balkon-raam en beproefde het te openen, doch tevergeefs. Als in een droom zag ze bij 't maanlicht, voor het andere venster gekomen, een man met een ladder de oprijlaan doorsnellen.

Wat was dat voor een geroep? Was het brand? Ja, brand! brand! ze hoorde het duidelijk, het was de rook, die haar verbijsterde en bijna deed stikken. Het huis stond in brand! Met een woesten gil en met inspanning van al haar krachten beproefde ze dit zware raam op te schuiven om haar leven te redden. Het ging langzaam omhoog; maar het scheen voor haar reeds te laat, het vertrek draaide om haar heen, zij zag het raam niet meer, voelde den frisschen luchtstroom niet, die binnenkwam; — ze was bewusteloos op den vloer neergezegen.

Eén seconde daarna reeds besteeg dokter Denkler de ladder, die hij tegen dit venster had geplaatst, en sprong de kamer in. Dadelijk stiet hij tegen de be-

zwijmde Françoise, grabbelde in het vertrek rond of hij nog iemand anders vond, lichtte haar toen op in zijn krachtige en geoefende armen en legde haar in de breede diepe vensterbank. Over haar heenklauteren, en haar als een kind op zijn arm nemen en de ladder afdragen was het werk van weinige minuten; hij legde haar op het gras onder de boomen van de laan en snelde weder de ladder op, het brandende huis binnen.

Alleen op het vochtige gras, bracht de koele avondwind haar bij; een oogenblik dacht Françoise, toen ze haar oogen opende, dat ze droomde en al droomende door de ritselende bladeren naar de heldere maan keek; maar een blaffende hond en een verwijderd gedruisch, van vele stemmen en aanrollende wagens, hetwelk steeds naderbij kwam, bewezen haar, dat ze wakker was. Wakker in den laten avond, op het natte gras, in de laan? — Hoe was zij daar gekomen? Plotseling herinnerde zij zich alles; Heide-Zicht stond in brand; dokter Denkler was met een ladder over de oprijlaan aangekomen, had haar gered en zeker hier op het gras gelegd.

„Tante! de kinderen! de dienstboden!” gilte ze nu, en meteen was ze op de been, de laan door, den stoep op en beproefde de voordeur te openen. Verloren moeite; de kruk bewoog niet, de deur was op het nachtslot; dan naar de keukendeur; — zal die geopend kunnen? Doch op hetzelfde oogenblik werd de deur van binnen geopend en dokter Denkler kwam op den stoep met de oude freule als een zieke in zijn armen.

Françoise vloog hem voorbij gillende: „De kinderen! de tweelingen! de kinderen!”

Iemand beproefde haar bij haar japon te grijpen, doch zij rukte zich los. „Ga dien weg niet, het is een wisse dood, juffrouw Marsting.”

Françoise wilde niet hooren. Dikke rookzuilen vulden de vestibule, maar zij baande er zich een weg door en vond de trap. Naar adem snakkend beklom ze een paar treden, en o, hoe ontzettend! voor haar kronkelde een groote vlam en boven haar op het portaal stonden de tweelingen en hielden elkaar omarmd.

Zij kregen Françoise bij het licht der vlammen in het oog en snelden het portaal over naar de eerste trede der trap; doch tegelijkertijd klonk luide en krachtig de stem van dokter Denkler. „Ga jullie gauw naar Françoise's kamer, we komen je door het schuifraam halen.”

Vóór Françoise iets kon zeggen, had Dr. Denkler haar om haar middel gegrepen en door den rook der vestibule heen weer naar buiten gedragen.

„Kom,” zei hij heesch, „kom mee de ladder op en neem de kinderen aan.”

Françoise meende reeds van zeer nabij de wielen der brandspuiten te hooren, de dokter evenwel wachtte geen seconde. Naar den zijkant van het huis gaan, vlug de ladder beklimmen, en in de kamer springen, hij deed het zoo vlugmogelijk en Françoise hem even snel achterna.

De kamer was nog vol rook, niettegenstaande het open venster, er waren echter geen vlammen, doch

de kinderen waren er niet! Door den nevel van den rook heen, zag ze den dokter de kamerdeur open werpen: „Blijf waar ge zijt, Françoise!” klonk het gebiedend. Toen sloot hij de deur achter zich en Françoise stond alleen naast het venster.

Iets in haar, ze kon er geen naam aan geven, dwong haar stipt te gehoorzamen en ze bleef staan op de plek waar ze was. Het scheen haar uren toe, in werkelijkheid waren het twee minuten, en de dokter riep haar toe de deur te openen; toen waggelde hij naar binnen, een kind onder iederen arm, hij bereikte het venster, doch . . . toen zonk hij neer.

Al haar geestkracht en doorzicht scheen thans in Françoise weergekeerd. Den dokter kan ik niet helpen, die is te zwaar voor mij; en een deken van haar bed rukkende wierp ze die het raam uit, trok Bertha uit des dokters arm: zette haar in de vensterbank en ging enkele sporten van de ladder af. Nu sloeg ze haar arm om het kind heen. „Houd Çoosie stijf vast om haar hals lievertje, ik draag je naar beneden.” Daar gekomen sloeg ze de afgeworpen deken om haar en was spoedig weer in de kamer.

Robbert had zich reeds losgemaakt, klom zelf, hoewel met een kreet van pijn in de vensterbank, en liet zich nu op dezelfde manier naar beneden brengen, waar een deken ook hem wachtte.

Françoise hoorde den brandmeester bevelen geven en op dat geluid ging ze af om hulp voor den edelmoedigen dokter te vragen. Enkele stappen had ze nog maar gedaan, toen de heer Groot zei: „Waar

is dr. Denkler, juffrouw." „Gauw, gauw mijnheer daar in mijn kamer, hij stikt door den rook, til hem in de vensterbank, ik zal u helpen."

Doch haar hulp was niet noodig; een krachtig man snelde achter den heer Groot de ladder op, en toen zij naast de ladder stond, starende naar het venster, werd een hand op haar arm gelegd, en Helena's vriendelijke stem zei: „Ga met mij naar ons huis, uw tante is daar reeds, en de kinderen zijn in een rijtuig aan het hek."

„Maar uw broeder, Helena uw broeder! laten wij eerst op hem wachten; hij heeft zijn leven gewaagd om ons te redden."

„De heer Groot en de notaris zorgen voor hem, zie, zij komen al met hem naar beneden. Ik ben bang, dat de kinderen ziek worden; als mijn broeder in de ruime, frissche lucht is, komt hij wel bij; ga mee, anders zakt gij nog in elkaar Çoosie, kom!"

Françoise voelde als kon ze geen minuut langer staan en zoo, leunende op Helena's arm, ging ze naar het hek, waar Bertha bitter schreiende in een rijtuig zat en Robbert al klappertandende haar opbeurde.

„Wij zijn gauw thuis en dan zullen we zien, waar de pijn is," zeide Helena bemoedigend.

„Mijn voeten doen zoo zeer, en Robberts voeten ook, maar hij vertelt het niet;" klaagde het kleine meisje, „die arme Rob!"

„Het is niets erg, heelemaal niet erg;" zei Robbert hierop. Hij trachtte jongensachtig dapper te wezen, beklagd te worden vond hij iets heel lafs.

„Hebt gij u gebrand, Françoise" vroeg Helena nu.

„Neen, ik in het geheel niet; maar wat is de dokter, wat zijt gij goed voor ons, wat geeft gij u veel moeite om ons te helpen. Is Tante bezeerd? Heeft zij brandwonden?”

„Ik weet het nog niet, toen we haar thuis hadden, hielpen Aaltje, Liesbeth en ik haar te bed en toen ging ik met hetzelfde rijtuig om u en de tweelingen; mijn broeder was intusschen al weer weg op zijn fiets. Welk een goedheid van den Heer dat geen onzer te bed was!”

Liesbeth had de deur al open en stond aan het hekje, „juffrouw de bedjes zijn al klaar,” riep ze en tegelijk tilde ze Robbert uit het rijtuig en droeg hem het salon in, waar op een sofa en op een chaise-longue een bed voor de tweelingen gereed was.

Bertha kon haar voeten niet neêrzetten van de pijn, en nu droegen Helena en Françoise haar tusschen zich in; de laatste voelde wel het niet meer alleen te kunnen doen. Helena ging watten, linnen windsels en lijnolie halen, om de gebrande voeten te verbinden en liet intusschen water koken om allen warme citroen limonade te geven tegen mogelijk gevatte koude.

„Onze voeten alleen doen pijn, o, zoo'n pijn!” snikte Bertha; „de vloer was zoo heet en we kwamen in een verkeerde kamer, daar was het nog heeter; en Rob zei: „Laten we God bidden ons toch te helpen, anders verbranden we; net begonnen we te bidden, en daar kwam de dokter, en... O, o! Robberts voeten zijn heel erg, kijk, hij huilt, dat zou hij niet doen, als het niet heel veel pijn deed,” en zij barstte opnieuw in snikken los.

„Het zal wel gauw weer beter worden, onze voeten waren eerst zoo koud en nu zoo warm en branden zoo! — maar huil niet Robbertha, ik zal je morgen wel dragen, als je nog niet loopen kan.”

„Ge zult wel gauw beter wezen,” viel Françoise in, „kijk daar is die lieve Helena met een groote flesch lijnolie. Maar laat mij het nu doen en ga gij naar uw broeder zien; 'k meende de stem van den heer Groot tegen Liesbeth te hooren.”

„Helena wilde niets liever en wou juist naar de voordeur gaan, toen de dokter zelf binnentrad. Zijn kleederen geschroeid, gelaat en handen als van een smid, liep hij naar zijn kamer toe, verzekerde Helena, dat hij zich volstrekt niet bezeerd had, dat de rook alleen hem te pakken had gekregen, „als ik een schoon gezicht en handen heb zal ik naar de patienten gaan; maar Helena, ga jij naar de freule; ze is zoo ontdaan, volstrekt niet gebrand gelukkig. Geef haar alle kwartieren een eierlepel uit het glas, dat ik voor haar bed heb gezet, en zeg haar, dat zoodra ik de tweelingen verzorgd heb, ik weer naar haar kom zien, zeg haar ook, dat de kinderen maar lichte brandwonden hebben en ik ze iets kalmeerends geven zal.”

Liesbeth werd door den dokter geroepen om Françoise, nadat zij hem bij het verbinden behulpzaam was geweest, naar Helena's kamer te brengen, met het doctorale bevel: „Dadelijk u ontkleeden, een glas warme limonade drinken, zoodra ge te bed zijt, en er u niet om bekommeren waar Helena den nacht zal doorbrengen; goeden nacht juffrouw Marsting; God zij met u.”

VI.

DE GEVOLGEN VAN DEN BRAND.

Toen de morgen aanbrak, had iedereen in des dokters huis althans enkele oogenblikken geslapen. De oude dame was tegen de morgenschemering ingesluimerd en sliep nog; haar goede huishoudster, voor haar ledikant in een luien stoel gezeten, knikkebolde van tijd tot tijd. Allen die opstaan konden, waren laat aan het ontbijt, evenwel de geneesheer was er niet; want reeds om 5 uur had men zijn korte nachtrust gestoord om heel onder Stroe een ernstigen zieke te komen bijstaan.

Toen de dokter teruggekeerd was, verbond hij zorgvuldig de gebrande voeten der kinderen, die dank zij de genezende kracht der lijnolie volstrekt geen blaren hadden. „Ik heb reeds, in het hotel hier over kamers voor u en de kinderen besproken, juffrouw,” zei de dokter, nadat hij met de tweelingen gereed was. „Uw tante had een redelijken nacht en ik zal haar vertellen, dat zij vooreerst hier op onze logeerkamer moet blijven; de hevige schok,

dien haar zenuwen hebben ondergaan, maakt, dat ik haar met bijzondere opmerkzaamheid moet doen verzorgen; Helena, gij zult die zorg met de huishoudster deelen; en de tweelingen zullen aan uw gezelschap genoeg hebben, als zij morgen aan den overkant hun intrek nemen; u is er zeker van, zulks te kunnen doen, niet waar juffrouw?"

„Ja, ik ben heel wel; 'k heb geen enkel brandwondje; dank zij uw moed, uw dapperheid, uw goedheid, die ons aller leven redde; hoe zullen wij, hoe zal ik u ooit naar waarde kunnen danken?"

De dokter zag haar opmerkzaam aan, glimlachte toen geheimzinnig en zei: „Wel Robbert en Bertha, ik zal den hotelhouder zeggen, dat hij een „*tweeling-sofa*” uit Deventer laat komen; want een paar daagjes, (ik hoop geen weekjes), zullen wij stil moeten liggen en zitten en zullen wij niet buiten kunnen loopen en zullen wij met het gezelschap van zuster Coosie het alleen moeten stellen.”

„Is u al bij mijn tante geweest, dokter, hoe is het met haar?” viel Françoise in.

„De freule sloop zoo even nog, dat is een goed teeken; en nu ga ik twee uur rusten, als men mij niet komt halen ten minste; na de koffie ga ik mijn andere patienten bezoeken en zal dan een volledig rapport meebrengen over de verwoestingen door den brand en over de oorzaak er van.”

„Ja,” zeide Helena, „waar zou hij toch begonnen zijn? Ik hoorde zeggen, het eerst brandde de boekenkamer.”

„De boekenkamer, de boekenkamer? in de boeken-

kamer zou de brand ontstaan zijn? neen, dat kan niet waar wezen, wel Helena, wel dokter?" jammerde Françoise meer dan zij sprak; zij werd wit als een doek, en haar oogen waren angstig en smeekend tegelijk eerst op Helena, daarna op haar broeder gericht.

„Waarom zou de oorzaak van den brand daar niet kunnen geweest zijn? Hij is ergens ontstaan, dat is zeker.”

„Maar niet daar, niet in die kamer, o, neen! dat zou te vreeselijk wezen; kunt gij het niet gauw, gauw! onderzoeken mijnheer Denkler? Wat moest ik beginnen, als de brand daar was begonnen, wat moest ik beginnen?”

De dokter beloofde zoo spoedig mogelijk alle bijzonderheden te zullen mededeelen; wenkte zijn zuster buiten de kamer: „Zij is overspannen, meer overspannen dan zij schijnt, houd haar met eenigen huishoudelijken arbeid aan den gang, 't zal haar goed doen en afleiding geven; laat haar geen mogelijken bezoeksters te woord staan, laat die dan in de eetkamer komen en laat haar in het salon bij de tweelingen blijven.” Helena beloofde, als altijd met een vriendelijken glimlach, absolute gehoorzaamheid; doch stelde tevens voor wegens het late ontbijt, ook het koffie-uurtje later te stellen.

Aan de koffietafel verscheen de heer des huizes, doch hij had niet alleen gerust, hij was (hopende Françoise's onrust te bedaren) reeds even per fiets naar Heide-Zicht gegaan; en keek tamelijk verbaasd op, toen Françoise, binnengekomen na de kinderen

bediend te hebben zei: „Als 't u belieft, dokter vertel mij er nu alles van? Wie heeft den brand ontdekt, hij brak toch niet uit in de boekenkamer, wel?”

„Weet gij nog niet,” antwoordde de dokter, „dat de heer Groot en ik den brand het eerst gezien hebben? Ik was laat uit en ontmoette Groot, die van den laatsten trein kwam, het was prachtig weer, en als ik zeer ingespannen ben geweest door een of ander ernstig ziektegeval, doet een flinke wandeling, mits niet alleen, noch met een collega, mij altijd goed (dat weet Henk, weet je Helena,) en zoo gingen we nog een eind den Vaassenschenweg op om langs het heipaadje terug te keeren; toen ik eensklaps uitriep: „Zeker is de freule ziek, kijk! ze gaan daar immer heel vroeg naar bed en er brandt groot licht in een benedenkamer.”

De heer Groot merkte nu op: „'t Moet wel een heel groot licht wezen en wat slikkert het hoog op, neen, Denkler, het is geen licht, het is brand!”

Voort snelde hij dwars over heg en steg op het buiten aan, ik hem na: „Henk!” riep ik hem al voort-hollende toe, „ga jij om de spuit en bestel meteen een rijtuig, dan laat ik de oude freule naar mijn huis brengen; ik weet den weg daar in huis beter dan jij.”

De tuinjongen had mij eens op mijn vraag waarom achter den haag langs de oprijlaan die lange ladder aan twee paaltjes hing geantwoord: „Weet dokter dat niet? als er eens brand kwam, dan kon men die tegen de ramen zetten.” Aan die ladder dacht ik en ik ging die halen; dwars liep ik over het gras, toen ik

u voor uw raam zag; doch toen ik dit bereikte was het raam open, uw rauwen gil had ik gehoord, doch gij waart verdwenen.

Helena viel haar broeder in de rede met te zeggen: „Dan brandde toch de boekenkamer, want uw kamer is daar vlak boven niet waar, Françoise?”

„Ja, Helena,” zei deze nauwelijks verstaanbaar. „Vertel verder, bid ik u, is er veel verbrand?”

„Wees zoo verdrietig niet, juffrouw, daar gij allen gered zijt, is er reden te over om God te danken.”

Tranen sprongen uit Françoise's oogen, toen zij zeide: „O, dokter is het heele huis verbrand, Tantes mooie huis?”

„Het heele huis? neen, zoo erg is het niet. De boekenkamer is zoo goed als uitgebrand, en een deel van de trap en het geheele bovenportaal, de kamers waar de kinderen sliepen en de slaapkamer uwer tante zijn gedeeltelijk uitgebrand; en dan heeft natuurlijk het water veel schade aangericht, overal waar het maar kwam; vreemd is het, dat 't vuur door den muur van de trap heenbrak, dien kant zich verspreidde en uw kamer niets, totaal niets geleden heeft!”

Françoise zat te rillen, zij was blijde dat de koffietafel voorbij was, en zij vroeg bijna bedeesd aan Helena: „Zou ik eens kunnen gaan loopen, ik voel er groote behoefte aan.”

„Welzeker waarom niet? Ik ga wel naar de kinderen; maar misschien,” en zij sloeg het oog op haar broeder: „Victor, mag Françoise gaan wandelen of moet zij liever gaan liggen?”

„Eerst loopen dan slapen,” zeide deze.

Zoo snel haar beenen haar dragen konden was Françoise uitgegaan. Helena zag toen pas, dat zij niet verder gegeten, noch gedronken had; daar de groote koffliepot tusschen haar tweeën in stond, had zij het niet opgemerkt. „Wat zal dat worden Victor?” klonk het tamelijk angstig.

„Ik kan er niets van zeggen, zij is geheel in de war, doch voor zoo ver ik het beoordeelen kan, is het haar ziel die lijdt, niet haar lichaam; de Heere weet alleen wat goed voor haar is, Heleentje!”

Françoise, op een eenzamen weg gekomen, zette zich achter twee zware eiken en weende, zielsbedroefd. — Zij wist het nu maar al te goed en maar al te zeker, zij had haar tantes huis in brand gestoken; en zij snikte alsof haar hart breken zou. Dit mooie huis, dit echte familiestuk, de trots van haar papa, was bedorven, zwaar beschadigd; haar tantes zenuwgestel had een zwaren schok gekregen; zou het oude menschje dien ooit te boven komen? — En de tweelingen, haar eenigste broer en zus waren bijna levend verbrand; en dat alles, dat alles! was haar schuld, de hare, van niemand anders! —

Zij was bang voor haar zelve. Zij zat weder heel alleen onder de boomen, nu in hun herfstdos, gelijk enkele maanden geheel het bosch nog zijn heerlijk Meikleed droeg; en toen, — toen had zij gemeend, niemand was zóo ongelukkig en zóo te beklagen als zij; en nu scheen het haar toe, dat niemand zóo slecht was als zij. Voor haar herinnering rezen al de weken op, bij tante Suze doorgebracht; nu zag zij hoe zelf-

zuchtig zij geweest was; hoe gedachteloos; hoe zij niets anders gedaan had, dan zich zelve zoeken. Hoe had zij steeds gejammerd over haar tegenspoed, over haar teleurstelling; in plaats van het onaangename dapper onder de oogen te zien en te letten op al het goede, haar daarbij geschonken. Steeds had zij gemurmureerd, omdat zij voor de tweelingen zorg had te dragen, in plaats van gewillig en met blijdschap de taak te aanvaarden, die het haar moeder zooveel gekost had neer te leggen. — Waarom was zij altijd weer in opstand geweest tegen tante Suze; waarom had zij nooit getracht te beseffen, wat het voor de oude dame moest wezen om haar rustig huis op haar hoogen leeftijd voor drie jonge schepsels open te zetten?

Françoise was vuurrood van schaamte bij het herdenken van dit alles; en veel duidelijker dan dat iemand het haar gezegd had, zag ze nu in, dat haar gedrag al dien tijd diep zondig was geweest.

En, nu haar gedachten weer stilstonden bij de gebeurtenissen van gisteren avond, nu vroeg zij zich af: zou niet iemand kunnen denken dat zij opzettelijk brand gesticht had? Want zij herinnerde zich tot in de kleinste bijzonderheden, hoe boos zij geworden was, toen Tante heel vriendelijk en zacht het met haar bespreken wou om den tweelingen geregeld bezig te houden; en de woede waarmee ze naar boven was geloopt, en hoe ze haar boosheid gelucht had in het opmaken van de tafel van werkzaamheden.

Zij was naar de boekenkamer gegaan, zij had het gas aangestoken, zij had het toch weer uitgedraaid,

maar de lucifer? — Zij had de lucifer uitgeblazen en in de snippermand gegooid; zeker was die lucifer nog aan geweest, en die had het een of ander in de prullemant doen smeulen. — Zóo, zóo en niet anders moest het geschied wezen. En Françoise kon er niet meer aan twijfelen, zij, al was het niet opzettelijk, zij had den brand veroorzaakt.

„Was nu, maar al mijn goed verbrand, lag ik nu maar ziek, had ik nu maar vele en diepe brandwonden; maar neen, niets niets, van dit alles! Ik alleen ben heel wel, niet eens geschrikt, geen lorretje of vodje is van mij verbrand; de dokter zegt, zelfs het water heeft bij mij geen schade aangericht.

Zij zou zich een weinig minder schuldig gevoeld hebben, als enkele der opgenoemde ongelukken haar overkomen waren; in haar gedachte liefst alle te zamen; doch nu was haar niets overkomen. Hoe zou dokter Denkler haar verachten, als hij wist, dat er den vorigen avond geen brand, geen levensgevaar voor iemand zou geweest zijn, als zij, Françoise, niet driftig was geworden! Hoe verbaasd en bedroefd zou Helena wezen, als die het vernam! Hoe verontwaardigd en hoe toornig zou tante Suze zijn, als zij hoorde dat de nicht, die zij zoo vriendelijk had verwelkomd, wie zij zulk een goede plaats in haar huis had bereid, dat die nicht in een vlaag van woede haar van haar thuis beroofd had!

„Wat moet ik beginnen, wat moet ik beginnen? Iedereen zal mij haten, minachten, verafschuwen; tante Suze zal mij weggagen, en ik verdien het ten volle. Waarom kon ik niet behoorlijk, niet geschikt,

niet goed wezen? Waarom was dat te zwaar voor mij?"

Als ware het een antwoord op die kreten, zoo schoten haar weder Helena's woorden te binnen: „Hij, die Eene, die Sterkere zou in u komen wonen.”

„Was het mogelijk? Hadden Helena en de dokter dan toch gelijk? Bemoeide God zich met kleinigheden? Zou de Heiland, van wien Helena met zoo innige liefde sprak, zou Hij, de Heilige, op haar, die zondige Françoise, willen letten? Kon ik Hem maar vinden, Hem alles zeggen?"

Wederom vloeiden haar tranen, echter niet zoo hartstochtelijk als aanstonds. Ten laatste stond zij op en ging met loome schreden den weg op naar „Mijn Genoegen," waar Helena aan het hekje reeds naar haar uitkeek.

„O, wat zijt ge moe Çoosie, ga mede, ge moogt niet op de canapé gaan liggen, maar ge gaat naar bed." — Vriendelijk geleidde Helena het droeve jonge meisje naar boven, doch liet zich overhalen haar niet te helpen ontkleeden en haar alleen te laten.

„Als Jezus Christus mij helpen kan, Hij, die Sterke, waar, waar vind ik Hem?" was aanhoudend Françoise's gedachte, sedert Helena's woorden haar weder voor de aandacht waren gekomen.

Zij zat zeer moede neer bij de kleine ronde tafel; daar rustte haar blik op Helena's zakbijbel." „Laat ik eens zoeken, alles over Hem staat in den Bijbel."

Mijne lezeressen vernamen het reeds, de Bijbel was voor Françoise een vrij onbekend boek, en zij wist nauwelijks, waar ze zoeken moest. Doch Hij, die de gebeden van Helena reeds verhoord had, zonder dat Françoise zulks vermoedde, stierde vingers en oogen. Ná enkele bladen omgeslagen te hebben werd haar oog als getrokken naar de woorden: „Dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken, van welke ik de voorname ben.” ¹⁾

Een streep was onder het woord *zondaren* getrokken en op den rand verwezen onderscheidene merkjes naar plaatsen in de Evangeliën. Françoise vond er een van en las die. Ze zette haar ellebogen op tafel, legde haar hoofd op haar handen en las maar voort en voort, en dronk de woorden van onzen Zaligmaker in.

Het was de goede tijding uit het verre land, nog altijd gelijk aan koud water op een vermoeide ziel. ²⁾

Op verzoek der oude freule ondernam de heer Denkler het met de heeren van de brandassurantie alles te bespreken; en daarna den timmerman, metselaar, schilder en behanger te bestellen; en die allen, gedreven door medelijden met de uit haar huis verjaagde oude dame, en aangevuurd door de goede woorden van den geneesheer, bevljigden zich Heide-Zicht zoo spoedig mogelijk in zijn vorigen toestand te herstellen.

¹⁾ 1 Tim. I vs. 15b.

²⁾ Spreuken XXV vs. 25.

Tante Suze bekwam langzamerhand van den schok, doch was nog beverigen zwak; de tweelingen waren zoo vlug als vogeltjes; maar op Françoise's gelaat was de vroolijkheid niet weêrgekeerd. Zij zag niet verslagen, noch half wanhopig, gelijk den dag na den brand; maar toch de blijde lach om haar mond, de guitige blik in haar donkere oogen werden niet meer gezien.

Allen wisten nu, dat zij den ramp veroorzaakt had. Zelve had zij na enkele dagen Tante de toedracht der zaak medegedeeld. Tot haar groote verwondering had de oude freule gezegd: „Lieve, beste kind, ik vergeef u van harte uw onvoorzichtigheid; laat ons den Heere God toch danken, die ons leven heeft gespaard; waarom zoudt ge u zelve zoo diep ongelukkig gevoelen en u zoo zwaar beschuldigen als stond het ongeluk gelijk met boos opzet? Als gij met het beste humeur en heel kalm naar de boekenkamer gegaan waart, had hetzelfde kunnen gebeuren; niets, ook geen brand geschiedt bij geval, Coosie!”

„Tante, lieve tante Suze, ge zijt te goed, veel te goed voor mij; hoe kunt gij mij zulk een groot kwaad vergeven?”

„De Heere heeft mij zooveel vergeven en vergeeft mij nog gedurig alle mijn verkeerdheden, en roept mij toe niet alleen te bidden: „Geef ons heden ons dagelijksch brood;” maar daaraan te verbinden: „En vergeef ons onze schulden *gelijk* ook wij vergeven onzen schuldenaren.”

„Leerde Jezus u dat Tante?”

„Ja Coosie door zijnen Heiligen Geest leert Hij het mij bij voortduring.”

Was Françoise van plan geweest als zij eens geheel alleen bij Helena zat, haar de oorzaak van het uitbreken van den brand in de boekenkamer te verhalen, en haar op te dragen den dokter daarvan op de hoogte te brengen, die zijn leven in de waagschaal had gesteld om het hare te redden, en dus recht had op de wetenschap van de geheele toedracht der zaak, dit voornemen van Françoise werd verijdeld.

Den avond, nadat Tante haar ontrust gemoed zoo verkwikt had door volle vergiffenis en nu nog vriendelijker voor haar was dan te voren, dien avond kwam de heer Groot op de thee en Françoise, die, (als de tweelingen ter ruste waren), altijd overwipte om Helena gezelschap te houden of beter gezegd van de laatste te leeren en te genieten, had juist haar tapisserie-werk uitgerold, toen de heer Groot tot den dokter zeide: „Zeg, Denkler, weet ge al, dat ik in Deventer een eenvoudigen kastenmaker heb gevonden, die a. s. Maandag naar de geblakerde overschotten van die mooie boekenkasten der freule komt zien om te beproeven wat hij met zijn kenners-oog en hand er van maken kan; lukt het van alles en alles samen een kast te restaureeren, dan is de freule zeer tevreden; en lukt het niet,” zeide zij, „dan is nog geen man overboord, en heeft de man zijn arbeidsloon verdiend.”

„Het is edelmoedig geredeneerd, dat moet ik bekennen, Groot; weet ge al van Helena, hoe de freule

gisteren morgen tot haar zeide: „Wel ik wou, dat Françoise weer vroolijk en opgeruimd was, en niet zóo gebukt ging onder dien brand; Heide-Zicht had al lang eens onder handen gemoeten, doch op den ouden dag ziet men tegen werkvolk enz. op; nu is het noodzakelijk en kan niet uitgesteld worden; en kalm bij u gelogeerd, heb ik er niets geen ongerief van; als mijn nicht er maar getroost over was.”

Françoise boog diep over haar werk, toen de heer Groot na deze woorden van zijn vriend zeide: „Maar juffrouw Marsting, u heeft toch weinig reden om zoo verslagen en bedroefd over dien brand te zijn, vooral als de eigenares er zoo getroost onder is.”

Françoise wist niet wat te antwoorden; en daar Helena haar te hulp kwam met een: „Iedereen ziet niet dadelijk de lichtzijde van elke zaak, mijnheer Groot, zooals gij dat voorrecht hebt,” — kon zij blijven zwijgen. De brand was echter weer onwillekeurig het onderwerp van het gesprek geworden, de heeren bejammerden beiden het verlies van de meeste der fraaie boeken en van enkele antiquiteiten uit de boekenkamer; en de geneesheer eindigde met te zeggen: „Het zal mij altijd onverklaarbaar blijven hoe in *die* kamer brand ontstond; een vertrek waar zelden of ooit 's avonds iemand kwam.”

Françoise kon zich niet langer inhouden, zij stond op, lette er niet op, dat haar werk op den grond viel, maar zeide gejaagd: „Ik zal het u verklaren, dokter; ik heb den brand veroorzaakt! Ik was dien avond verschrikkelijk boos, ging half woedend naar de boekenkamer, stak het gas op, en ik

veronderstel, dat de lucifer, dien ik in de prullemand wierp, niet geheel uit was; en zoo moet de brand ontstaan wezen. Tante denkt het ook. Nu weet gij er alles van; veracht mij, denkt van mij wat gij wilt; maar spreekt, bid ik u nooit meer over dien brand!" — Een snik belette haar meer te zeggen, zij ging stil de kamer uit en liet het drietal hoogst verwonderd achter.

„Ik wou, dat ik niet over dien brand begonnen was, het arme schepsel is zoo ontgaan;" zei de heer Groot.

„Daar weet ik nu eindelijk, wat haar zoo deed lijden," waren des dokters woorden. „Wist gij er van Helena?"

„Niets, volstrekt niets, dan had ik zeker beter het zeggen van de oude dame van gisteren ochtend begrepen; Victor, wil je verder voor je zelf thee schenken, dan loop ik naar het hotel?" luidde Helena's antwoord en de daad bij het woord voegende, was zij met het inmiddels ingepakte handwerk harer vriendin verdwenen.

„Wat was dat meisje dapper dien nacht, ge hadt eens moeten hooren, hoe zij mij vertelde, op wat manier gij geholpen moest worden, zij zou alles gewaagd hebben en toch was zij kalm en nuchter; til hem op in de kamer, leg hem in de vensterbank, ik zal hem bij de voeten aannemen en gij houdt hem tegen, zoo zullen wij hem langs de ladder naar beneden laten zakken; en zij wou al achter mij de ladder op, toen de notaris haar tegenhield zeggende: „Mijn armen zijn driemaal zoo sterk, als die van twee dames."

„Arm schepseltje” zei de dokter, en hij wendde zijn gelaat af en staarde naar de maan, die door de veranda vriendelijk naar binnen keek; plotseling leide hij zijn hand met kracht op den arm van zijn jongen vriend: „Groot, ik wil niet, dat iemand buitenshuis hiervan *iets* verneemt; werkelijk gaat het niemand dan de freule aan, hoe de brand ontstond; en als juffrouw Marsting ons deze bekentenis deed, is het, omdat zij ons voor echte vrienden houdt, niet alleen, maar ook voor menschen die God vreezen, en, de liefde bedekt alle dingen; belooft gij mij er tegen niemand over te spreken?”

„Zeker belooft ik het u, ik zal het niet doen.” Inmiddels legde hij zich zelve de verplichting tot zwijgen op, niettegenstaande den lust dien hij gevoeld had, zijn mama ten minste te vertellen welk een groot en edel karakter die juffrouw Marsting toch wel hebben moest. „Wel bezien gaat het niemand aan, en zal ik doen, wat gij verlangt ten nutte van die jonge dame.”

Had de maan het kunnen vertellen, ze zou gezegd hebben: o dokter, dokter! wat keek uw vriend u ondeugend en spottend aan bij die laatste woorden. De maan zei niets, liet kaim haar licht spelen op de roode bladeren van den wilden wingerd; in het vertrek bleef het stil tot Helena terugkwam en zei: „Françoise had haar deur gesloten en wilde liever alleen wezen; mogelijk gebruikt de Heer dezen weg om haar tot Hem te brengen; wij mogen wel veel voor haar bidden.”

„Gij maakt mij vaak beschaamd, juffrouw; als ik

u zoo hoor spreken over de openbaring van het Christendom in het leven, dan voel ik mij daarbij zoo nietig en oppervlakkig; mij schijnt het toe, alsof gij voor en bij alle dingen bidt, zelfs voor kleinigheden."

„Mijnheer, het leven bestaat uit kleinigheden; de brand ontstond door een kleinigheid, niet waar? En was het misschien ook een kleinigheid, waardoor Victor u ontmoette, en gij langs het heipaadje en niet langs den grintweg terugkwaamt?"

„En die kleinigheid redde rechtstreeks het leven van vele menschen, en is mogelijk de aanleidende oorzaak voor Françoise's bekeering;" voegde de dokter er bij.

„Denkt gij beiden in allen ernst, dat Gods Voorzienigheid al zulke kleinigheden regelt en beschikt?"

„Zegt de Heiland niet: „Zelfs de haren uws hoofds zijn alle geteld?" ¹⁾ en: „Niet één muschje valt op de aarde zonder den wil uws hemelschen Vaders?" ²⁾ en Hij voegt daarbij: „Vreest dan niet gij gaat velen muschjes te boven" ³⁾ — dus Groot, uw Bijbel, uw Heiland en Heere geeft het antwoord, niet wij," hernam de geneesheer.

Allen zwegen, ieder met zijn eigen gedachten bezig. De heer Groot zeide nu eensklaps: „Denkler, weet ge nog toen we aan dien bocht kwamen, dat ik zei, laten we den grintweg houden, die komt dicht bij mijn huis uit?" En gij zeidet: „De hei is zoo schoon bij

¹⁾ Matth. X vs. 30.

²⁾ „ X „ 29.

³⁾ „ X „ 31.

maanlicht, doe mij het genoeg en laten we het pad door de hei nemen." — „Ik was moe, want ik had het druk gehad, na het eten was ik weer naar stad moeten gaan en miste op één na den laatsten trein; zoo kwam het, dat ik u ontmoette toen ik met den laatsten aankwam; Mama rekent er op als het zoo laat wordt, dat ik in Deventer bij Oom blijf — maar ik moet eerlijk bekennen, noch toen gij mij vroegt om met u te gaan loopen, noch bij het terugkeeren door de hei heb ik aan Gods wil gedacht."

„Was het God niet, die uw hart neigde om Victor genoeg te doen, om zelfs den grintweg op te geven, ten einde van de maan over de hei te genieten; is zulks niet even goed het werk van Zijnen Geest, als om ons den troost van Zijn woord te geven?" — vroeg Helena met nadruk.

„Doende den wille Gods van harte," voegde de arts er bij; „elke moeilijke weg wordt dan zonder murmureeren betreden, al wordt hij niet gemakkelijker."

„Het is wel het allermoeielijkste wat er bestaat om den wil van God te kennen en dien te doen;" zeide de heer Groot.

„Wij worden er dagelijks toe geroepen gelijk het allervolmaaktste gebed het ons leert," was Helena's antwoord.

„Voelt u dit altijd, juffrouw, en weet u altijd: dit is thans Gods wil voor mij?"

Helena bukte heel laag om haar kluwen op te rapen, daarna zeide zij: „Als de Heere kracht geeft, valt zijn gebod niet zwaar te volbrengen, gelijk de

apostel Johannes ons leert; toch kost het veelal strijd. Toen mijns broeders brief kwam om mij hier te hebben, hoe wenschte ik toen te blijven, waar ik was; en hoe verlangde ik, dat, wat ik toen deed, mij Gods wil bleek te zijn; het viel mij zoo zwaar Mama en mijn thuis te verlaten; en soms nog vraag ik mij af, of ik wel gewillig Gods weg hier volg."

Na een poos stond de heer Groot op; bij 't afscheid nemen zeide hij tot Helena: „Ik ben zoo blij, dat gij hier gekomen zijt, mejuffrouw," en daarmede verliet hij het huis dien avond, heel wat onderwerpen van overdenking met zich voerende.

VII.

VERANDERINGEN.

Zes weken na den brand keerde de oude freule naar Heide-Zicht terug; een veertien dagen te voren hadden haar nicht en de tweelingen met de dienstboden daar reeds hun intrek genomen.

Er waren daaraan vele veranderingen gemaakt; en nog andere waren voorgenomen: de huishoudster zou geheel voor de verzorging van haar meesteres wezen, die zwak gebleven was; en Françoise zou het toezicht op de dienstboden uitoefenen en, zooveel als in haar vermogen was, de huishouding besturen; de tweelingen toch, waren op raad van den geneesheer reeds sedert een maand des morgens op school, en zouden nu ook des namiddags de school gaan bezoeken.

Françoise, vast besloten al haar krachten in te spannen om het verleden te doen vergeten, nam praktische lessen in de huishoudkunst op Heide-Zicht. Voorgelicht door de vroegere huishoudster, en in voortdurend consult met Tante, die haar langzamer-

hand alle sleutels toevertrouwde, bracht zij ijverig in beoefening, wat zij bij Helena had opgemerkt in die maand, toen ze over haar in het hotel verbleef, en een groot deel van den dag met Helena doorbracht.

„Maak u niet al te moe, kind; vergeet uw piano niet heelemaal; ga eens wandelen al is het geen Woensdag- of Zaterdagmiddag, gij moet niet in uw huishoudsterschap opgaan;” zoo klonken gedurig de vermaningen van tante Suze; die zich zeer verheugde over die bewijzen van de liefde harer nicht.

Hoe gelukkig gevoelde Françoise zich, toen zij op een Zondagavond in de schemering naast tante gezeten, een en ander van de preek verteld had, en de oude dame Çoosie's hoofd in haar vermagerde handen nam en zei: „Gij zijt mij zulk een schat, Çoosie; gij doet mij dagelijks meer aan uw grootmama, mijn lieve zuster, denken, toen die jong was; zij schreef mij menigmaal: Ik ben zóo rijk met mijn zoon, maar had er nog gaarne een dochter bij; doch ik heb in u een dochter gevonden; den Heere zij dank, die u hier bij mij heeft gebracht.”

„Tante, de Heere heeft mij nog grooter schat geschonken, want Hij gaf mij hier zijn vrede; nooit zal ik dien brand vergeten; maar ook nooit de geschiedenis van Jozef, die mij leert, hoe God alles bestuurt, en zelfs de rampen gebruikt om ons tot Hem te brengen; Hij heeft alles wel gemaakt.”

De wintermaanden gingen voorbij en de eerste stralen der lentezon begonnen het aardrijk te koesteren, toen dokter Denkler op zekeren namiddag een

brief uit Groningen kreeg, die hem vroolijk deed uitroepen: „Helena, Mama komt!” „Wat, komt Mama? hier?” „Ja, Zusje, leg je werk eens op zij, ik moet met je praten, over zooveel! maar moederlief moest er eerst van weten en als je weet waarover het is, zal je dat zelf toegeven.”

De sok, die Helena maasde, lag reeds op het maasmandje, en haar oogen waren verwonderd en onderzoekend op haar broeder gericht. Onwillekeurig bloosde zij; zij wist zelve niet waarom, toen hij vroeg: „Is „*Mijn Genoegen*” niet een lief huis?”

„Een heel lief huis Victor, zoowel des winters als des zomers, en de tijd is hier omgevlogen; ik dacht hier niets te doen te hebben, en, met uw huishouding, uw arme patienten, en uw vrienden blijft er geen uurtje ongebruikt; en ik bevind, dat Mama gelijk had, toen zij tot mij zeide: „Er zijn vele middelen waardoor, en wegen waarin God wil gediend worden, nog anders dan op de zondagsschool en bij ziekenbezoek.”

De dokter had met groote opmerkzaamheid naar dit lange antwoord geluisterd, hij sprak echter niet dadelijk, toen zij zweeg; het scheen, als was zijn vroolijkheid verdwenen, hij hernam ten laatste: „Ja, „*Mijn Genoegen*” is een lief huis, en gij, zusterje zijt een beste hulp voor mij geweest, gij hebt alles hier opgevroolijkt en gij waart een echt goede, onzelfzuchtige zuster voor mij al die maanden; ik zou u geen verdriet willen doen, voor niets ter wereld, en toch . . . zoudt ge mij onhartelijk vinden of meenen, dat ik u minder op prijs stelde, als ik over trouwen dacht?”

„O, beste Victor, zou je ooit denken, dat ik je geen goede vrouw gunde, alsof een zuster” . . . .

Hij verhinderde haar voort te gaan, door haar hartelijk te omhelzen, en zei daarop: „Mama komt om over alles haar oog te laten gaan, en allereerst over mijn aanstaande.”

„Mag ik raden wie het is?”

„Nee, Lena, neen! je mocht je vergissen; het is Françoise, maar wat denk jij, vraagt Mama, zou zij mij genegen wezen?”

„Natuurlijk, Victor, wie zou niet van jou houden? maar ik kan niets zekers er over zeggen; wij hebben nooit over iets dergelijks samen gesproken.”

„Dan zal ik het moeten uitvinden, als de brieven uit China komen,” zei de heer Denkler meer tot zich zelf dan tot zijn zuster.

„Zou jij haar voor een tweede zuster willen hebben Helena?”

„Heel graag, heel graag!” Nu, dan wordt onze familie vermeerderd; en als Mama hier is tot na Paschen, misschien zelfs tot na Pinksteren, dan zal je nog wel meer hooren, beste zuster, van een nieuw familielid; doch dat familielid moet gij even hartelijk welkom heeten, anders lukt het niet!” De dokter lachte luidkeels, toen hij Helena's bos zag en gaf op haar vraag: „Wat bedoel je?” ontwijkend ten antwoord: „Mogelijk weet je dan, waarom God jou naar Apeldoorn zond.”

Hadden wij de brieven gelezen, die er gewisseld waren tusschen Apeldoorn en Appingadam en tusschen Apeldoorn en Hongkong (China), dan wisten

we hoe de heer Groot bij mevrouw Denkler om de hand harer oudste dochter aanzoek had gedaan; waarop mevrouw inlichtingen had ingewonnen, en nu voornemens was aan het herhaalde verzoek van haar zoon te voldoen om eenige weken op Apeldoorn te komen logeeren; zij stelde zich daarbij ten doel den heer Henk Groot te leeren kennen, zoowel als zijne moeder en zusters; en tevens zich te overtuigen of de liefde, door haar zoon voor Françoise opgevat, wèl geplaast was.

De brieven naar China zouden over het laatst genoemde punt ons ook mededeelingen hebben verstrekt. Freule van R. had met vrouwelijke gevatheid na den brand de genegenheid van den geneesheer voor haar nicht opgemerkt, bijna nog vóór de dokter er zich zelve rekenschap van gaf; zij had, nadat haar vermoeden haar gegrond toescheen, voorloopig haar indrukken naar China geschreven; en toen op een avond dokter Denkler bij haar belet liet vragen, en Françoise juist met Helena bij mevrouw Groot genood was, vond de arts een welkom oor, en de toezegging, dat zij zijn aanzoek in China zou ondersteunen; te meer was zij hiertoe bereid, daar het haar toescheen dat Françoise hem genegen was.

De omgang met Helena had Françoise steeds meer in de gelegenheid gesteld om den geneesheer te leeren hoogachten niet alleen, maar zij bewonderde hem ongeveinsd om meer dan één reden. In het eerst sprak zij gedurig tot Tante over de zelfopofferende toewijding van Dr. Denkler voor al zijn patiënten en zijn vindingrijkheid in het bedenken van allerlei om

de armen te verkwikken, of versterkende middelen te bezorgen.

Later, toen zij vaak op „*Mijn Genoegen*” of op „*Heide-Zicht*” hem met Helena of Tante over geestelijke onderwerpen hoorde spreken, (welke nu haar opmerkzaamheid immer boeiden), was haar bewondering bijna in ontzag overgegaan; om weer plaats te maken voor een onbestemd gevoel, waarvan zij zich geen rekenschap kon geven; een gevoel, dat haar naar een ontmoeting met den dokter deed verlangen en tegelijkertijd er tegen deed opzien.

Gedurig was zij ontevreden op zich zelve, als zij na een bezoek op „*Mijn Genoegen*” zich gestadig voor den geest bracht al wat de geneesheer gezegd of gedaan had; ja, tot de toon zijner stem toe boezemde haar belangstelling in; als de arts de freule bezocht, en wanneer hij haar dank zei voor alles, wat zij voor zijn zwakke en lijdende behoeftigen deed, dan genoot Françoise bij de gedachte, dat Tante haar daartoe in staat stelde maar, dat zij het toch eigenlijk was die de dingen gereed maakte en in de hutjes vaak eigenhandig toediende; en een rechtstreeks tot haar gericht woord van lof van den dokter was haar bijna een dierbaar kleinood.

Langzamerhand had zij niet meer tot tante Suze over den dokter gesproken; Françoise begreep nu wát zij voor den geneesheer gevoelde, en vreesde dit op eenigerlei wijze te verraden.

De oude freule van R. had te veel menschenkennis en had haar nicht te lief om op iets te zinspelen of vooruit te loopen; maar met des te vuriger

verlangen zag zij de brieven tegemoet, die omstreeks Paschen uit China konden aankomen. Als die brieven kwamen, zou zij Françoise polsen; of neen, zij zou het den dokter zelve overlaten om Françoise zijn hart te openen.

Ieder die Françoise gadesloeg, had de groote verandering in haar opgemerkt, die gedurende den afgeloopen winter had plaats gegrepen. Zij was weder vroolijk en opgewekt als vroeger, maar niet uitgelaten of dwaas, noch driftig of prikkelbaar. Dikwijls zeide Françoise tot zich zelve, als zij haar drift voelde opkomen; ik behoor mij zelve niet meer toe, ik ben het eigendom van Jezus, die mij met zijn dierbaar bloed kocht; — en die woorden hielpen beter dan elk ander aangeprezen middel tegen drift of prikkelbaarheid.

De prediking van den eersten Zondag van den Catechismus had een diepen indruk op haar gemaakt, en was haar nog gedurig tot zegen. Trouwens, onwetend als zij was in de kennis van Gods Woord, kwam de waarheid tot haar als in de dagen der Reformatie ¹⁾ tot hen, die in onwetendheid en bijgeloof verzonken lagen.

Een paar weken voor Paschen zag Helena zich gelukkig als gastvrouw harer lieve moeder en zuster. Laura werd niet moede al het schoons van Apeldoorn te bewonderen, en zich te verbazen over alles wat Helena in en buitenshuis deed.

Tweeden Paaschdag werden alle vier op Heide-

¹⁾ De groote kerkhervorming in de 16e eeuw, waarvan op 31 Oct. nog jaarlijks gedachtenis wordt gevierd.

Zicht ten eten gevraagd, en schreef de freule er bij in het uitnoodigings-briefje, ik hoop dat de zieken u, waarde dokter, dien middag en avond bij ons laten.

Françoise had het zaterdag beslist zeer druk, want al was de keukenmeid alleszins bekwaam, toch moest zij voor het diner alles regelen en beschikken, en kwam er nu geen Zondag tusschen, dan was het veel gemakkelijker, had ze tot tante Suze gezegd.

Vier gasten van „*Mijn Genoegen*” en mevrouw Groot met haar zoons en twee dochters waren ook genood; de eene zoon telde slechts 12 jaar en de jongste der meisjes 14, zoodat Robbert en Bertha Tante reeds juichende hadden bedankt; omdat die twee jeugdige gasten geheel voor hun genoegen genoodigd waren.

Was de freule in de laatste weken vrij wel geweest, Françoise was in den loop dezer week vaak bezorgd over haar; bij aankomst van elke post vroeg tante: „Is er geen brief uit China, Coosie? kind zou je niet eens op het postkantoor willen vragen of er dan geen telegram is, als er geen brief kwam.” — En toen des zaterdags tusschen al haar beschikkingen en bestellingen in Tante tot tweemaal toe haar naar de post wilde hebben, werd Nicht een oogenblik boos; gelukkig, slechts een oogenblik, haar oog schoot een vonk, haar wang werd rood, doch zij zond een stille bede op om hulp en zeide toen: Tante, is u tijding te wachten, of hindert u iets? dan zal ik gaan. Anders zou ik heden geen minuut kunnen uitbreken om de deur uit te gaan.”

En toch moest Françoise meer dan een minuut

uitbreken op dien zaterdagnamiddag voor een langen brief, en voor een ongedacht bezoek.

Een brief van haar mama kreeg Françoise juist, toen zij met een zucht van verlichting, uit den kelder kwam, waar zij den laatsten pudding had neergezet. Die brief had haar veel te zeggen en te vragen en nauwelijks had zij geëindigd hem voor de tweede maal te lezen, toen Tante haar liet zeggen, dat dokter Denkler in het salon was en Françoise wenschte te spreken.

„Ik zal zoo straks komen, Betje,” luidde het bijna onhoorbaar gegeven antwoord.

„Zou de dokter ook een brief van Papa of Mama hebben? Wat moet ik doen, wat moet ik zeggen als ik beneden kom; ik weet het niet.” Met een plotse linge flikkering in haar oogen stond ze op van de schrijftafel, waar ze haar brief had gelezen en ging naar de sofa; thans niet gelijk bij vroegere gelegenheden om te gaan liggen schreien, maar nu om haar knieën te buigen.

Van haar gebed opgestaan en zich naar de deur wendende om naar beneden te gaan, daar zag ze tante Suze, die naar haar toekwam, haar hartelijk kuste en zei: „Kindlief, Coosie, als uw papa of mama hier was, zouden die den dokter eerst ontvangen, want je brief uit Hongkong heeft je gezegd, wat de heer Denkler komt vragen, niet waar? Wil *ik* nu met je naar het salon gaan?”

„O, Tante als het u belieft, wat zijt ge goed!”

De lezeressen mogen van het onderhoud dat volgde niet veel vernemen; ik wil haar alleen zeggen, dat

Françoise's eenig antwoord was: „O, mijnheer, o dokter, uw vrouw worden, ik, die eer ben ik niet waard.”

De heer Denkler dacht daar evenwel anders over, en beantwoordde den gelukwensch der freule met zulk een hartelijken handdruk, dat de arts er spijt van had, zóo de magere vingers zijner patiënte geknepen te hebben.

Gelijk de oude dame gehoopt had, veranderde nu het gezellige diner van Paaschmaandag van karakter, en werd een verlovingsfeest; waarnaar de dokter en zijn moeder, Françoise en Helena en de oude freule niet minder, met gevoelens van groote blijdschap uitzagen; alleen werd die blijdschap getemperd door de gedachte, dat Françoise's ouders op zoo verren afstand slechts in den geest het feest mee konden vieren.

Al wat mevrouw Denkler van Françoise gehoord en gezien had, maakte haar blijde in het vooruitzicht haar tot schoondochter te krijgen: zij had dit haar zoon reeds meer dan eens gezegd; en toen deze van Heide-Zicht dien zaterdag thuis kwam, dankte een gelukkig viertal op „*Mijn Genoegen*” den Heere, die ook nu weer, gelijk ons huwelijksformulier het uit drukt: „Een man zijne huisvrouw als met Zijne hand toegevoerd had; gelijk Hij het eenmaal Éva aan Adam deed.”

Wel keken Robbert en Bertha verbaasd op toen zij, aan tafel plaats nemende, zagen dat tegenover het met heerlijke bloemen gevulde middenstuk, vóór den schoorsteen, de dokter naast hun zuster ging

zitten, terwijl mevrouw Denkler aan de rechterhand van Tante eene plaats kreeg; zij begrepen, dat er iets bijzonders zou plaats grijpen en dachten op nieuw aan Coosie's woorden, die des morgens gezegd had:

„O, kinderen, liefjes, Rob en Bertha, jullie krijgt van daag zoo iets heerlijks, iets dat je nooit gehad hebt, nooit hebt kunnen denken dat je krijgen zoudt.”

Aan het dessert nam de oude tante Suze het woord; en gaf namens den heer Marsting, haar beminden neef, diens oudsten dochter tot verloofde aan dokter Denkler met den wensch, dat onder Gods zegen zij vele jaren zijn gelukkige huisvrouw zou wezen.

En daar juist een telegram bezorgd werd, waarin en Françoise en dokter Denkler door den heer en mevrouw Marsting werden gelukgewenscht, en zij den laatste hun aanstaanden zoon noemden, wisten de tweelingen toen, wat dit ongedachte geschenk was, en vroeg Rob den dokter verlof hem maar voortaan broer te noemen.

Allen verheugden zich in het vooruitzicht dezer echtvereeniging. Hartelijke liefde sprak er uit al de wenschen, die voor Françoise geuit werden en een voor haar uit China gekomen brief, bij Tante ingesloten, haar nu pas overhandigd, was een genot voor haar en den dokter; toch had het jonge meisje nu dubbel gaarne haar moeder bij zich gehad om haar hart lucht te geven over zoo veel en velerlei.

Een wandeling met mevrouw Denkler den volgenden dag gedaan, gaf Françoise een heerlijken voorsmaak van de liefde, die deze moeder haar nu reeds

toedroeg en deed haar beseffen welk een schat de Heere God haar daarin schonk, haar, die op zoo verren afstand van haar moeder was opgegroeid. „O, mevrouw ik had zoo gehoopt eens dokteres te worden, maar de vrouw van een dokter als uw Victor, ook mijn Victor is nog heerlijker,” met die woorden verliet Coosie haar in de eetkamer van „*Mijn Genoegen*”.

De weken tusschen Paschen en Pinksteren waren buitengewoon zonnig en lieflijk; en de Hemelvaartsdag kwam en ieder verheugde zich over de heerlijke lente, die reeds in den zomer was overgegaan. Niet het minst deed dit de vroolijke heer Henk Groot, hij, zijne mama, zusters en broeder waren op de thee gevraagd op „*Mijn Genoegen*”. Hij zou dien dag zijn hartewensch verkrijgen, en Helena, hiervan had haar moeder hem de verzekering geschonken, zou dan geheel en al gewillig wezen om voor immer te Apeldoorn of te Deventer te wonen.

Eene verrassing werd evenwel voor allen bewaard, die door niemand was vermoed. Freule v. R. was per rijtuig ook op de thee gekomen en nam, na den nieuw verloofden 's Heeren zegen toegebeden te hebben, op dezelfde sofa plaats, waar zij met Helena kennis had gemaakt. Hoeveel was er sedert gebeurd en veranderd in één jaar; en als het God behaagde, hoopte ze weldra nog een verandering te beleven die vier jonge menschen zeer gelukkig zou maken, zeide ze. Het ging de oude dame als den kinderen, het kostte haar moeite haar geheim te bewaren; gelukkig voor haar gaf Françoise haar weldra gelegenheid om het geheim bekend te maken,

„Tante,” begon Françoise eensklaps, „ik ben zoo bang, dat ik ongeregeld zal worden, als ik veel hier kom en Victor dikwijls bij ons komt; ik zou toch zoo gaarne u genoeg blijven geven, en een goede zuster voor de tweelingen zijn, ik zie geen kans om al die zaken netjes in orde te krijgen; het moet de oude kwestie van een tafel van werkzaamheden worden, wilt gij er mij aan helpen samen met Victors mama?”

Tante Suze glimlachte en zei: „Heel goed Çoosie, maar ge zijt nu toch weer een beetje Çoosie de zottin; want heden avond is dat hier noch de tijd, noch de plaats er voor.”

„Gij hebt gelijk Tante, evenwel ik moet spoedig die tafel hebben; want vooreerst kan ik u nog niet verlaten. Victor is ook niet met Helena verlegen, dus Henk moet nog wat wachten, en intusschen wensch ik veel te doen, en veel voor dien lateren tijd te leeren.”

Çoosie, lief kind, noch gij, noch de dokter, noch iemand weet, wat ik na Paschen aan uw ouders geschreven heb, en op welken brief ik een telegrafisch antwoord vroeg. Dit telegram was er juist bij tijds heden namiddag.

Ik ben oud, ik zou mijn eenigen bloedverwant gaarne weerzien, als het God behaagt; de tweelingen kunnen niet beter opgevoed worden dan door hun ouders, de dokter zal gaarne „*Mijn Genoegen*” met zijn echtgenoot bewonen, de heer Groot zal er niets op tegen hebben met de zijne op „*Klein-Heide-Zicht*” zijn intrek te nemen; en *Heide-Zicht* zelve is nu wel

zoo in orde, dat menschen van middelbaren leeftijd het kunnen bewonen . . . „hier hield de freule stil, allen staarden haar verwonderd aan en vroegen zich af, wat komt er nu? doch Françoise stond op knielde bij haar neer en lei snikkend haar hoofd in haar tantes schoot: „o Tante, lieve tante Suze; komen Papa en Mama?”

„Ja, Çoosie, dit telegram berichtte mij hun toestemming in al mijn plannen.”

Allen waren diep geroerd. De heer Groot was de eerste die sprak en zei: „Freule, u heeft toch niet gemeend, hoop ik, dat ik *Klein-Heide-Zicht* zou huren? ik heb nog geen trouwplannen.”

„Neen, mijnheer Groot, dat heb ik ook volstrekt niet gemeend, maar de notaris hoopt u morgen het stuk te brengen, waaruit blijkt, dat dit villatje uw eigendom is, als een bewijs mijner erkentelijkheid voor alles wat dokter en Helena voor mij en de mijnen geweest zijn!”

„Tante” zeide Françoise terwijl ze haar hartelijk omhelsde: „geeft God soms heerlijke plannen in het hart van hen die Hem liefhebben?”

De oude dame antwoordde met diepe ontroering: „De Heere is de fontein aller goede dingen, kind.”

„En van niets dan goeds,” voegde de dokter er bij, „het kwade is van ons, maar het goede alleen van Hem, die ons in Christus en met Christus alle dingen geeft.”

I N H O U D.

	Bladz.
I. Des dokters vraagstuk	3
II. Kennismaken	25
III. Verdwaald	43
IV. De eerste dagen	55
V. De brand	69
VI. De gevolgen van den brand	80
VII. Veranderingen	98
